

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

8. leto / številka 30

V Celovcu, dne 26. julija 1956

Cena 1 šilling

PO AVDIENCI

V okviru lanskega leta smo koroški Slovenci predložili zvezni vladi na Dunaju v posebni spomenici svoje predloge za uresničitev člena 7 državne pogodbe.

Da tega vprašanja ni mogoče v tednih rešiti, razume vsakdo. Da so potrebni meseci, smo razumeli vsi. Nihče pa ne razume in tudi razumeti ne more, da zvezna vlada v celih devetih mesecih ni našla časa ali ni imela volje, da bi zavzela do spomenice svoje stališče ali storila vsaj prve korake za realizacijo določb člena 7 državne pogodbe.

V zadevi posebne lastne gimnazije smo vladi predložili podrobno izdelane načrte, javili smo tudi, da je število prijav deklet in fantov zadostno za prva dva razreda, javili smo učiteljski zbor. Kaj je vlada dejansko naredila po enem letu veljavnosti državne pogodbe in eno leto po lastnih ponudbah? Kancler Raab nam je sam povedal, da ničesar. To, kar je bilo lani po mnenju taiste vlade možno in takoj izvedljivo, je danes nemogoče in so potrebni posebni izvršni zakoni.

V avdienci dne 21. jul. t. l. pri zvezni vladi smo slišali, da se vlada sicer zaveda mednarodnih obveznosti, katere je država prevzela z državno pogodbo in tudi s členom 7 te pogodbe, da sicer govori, kakor bi hotela te mednarodne obveznosti tudi nekoč izvajati, vendar pa dosedaj tekom enega leta za to še ni našla časa.

Razume se, da se Slovenci s takim postopanjem ne moremo in tudi nočemo zadovoljiti.

Danes ni vprašanje v tem, ali bi naj večina seč glasovala, katere in koliko po državni pogodbi priznanih pravic bi naj dobile manjšine; ali pa mogoče, da bi ta večina glasovala celo o tem, kako bi manjšini vzela se to, kar ima. Kakor na Južnem Tirolskem manjšina odločno in z uspehom odklanja, da bi o njenih pravicah odločala večina, marveč zahteva, da naj se do pičice izvede pogodba med De Gasperijem in avstrijskim zunanjim ministrom dr. Gruberjem iz leta 1946, tako tudi mi terjamo, da se izvede pogodba, katero so podpisale Avstrija, štiri velesile in so k njej pristopile tudi druge države. Vse te skupaj nosijo polno odgovornost za njeno izvršitev.

Imamo v zadnjih tednih dejanske dokaze, da se pričenjajo te sopodpisnice državne pogodbe za izvajanje določb tudi člena 7 na Koroškem resno zanimati. Člen 34 državne pogodbe to soodgovornost in dolžnost tudi izrecno določa in tako naj se nihče ne čudi, če bomo koroški Slovenci lepega dne prisiljeni, da se obrnemo na sopodpisnike pogodbe in jih prosimo, da oni založijo svojo besedo in svoj ugled pri naši zvezni vladi.

Konec mora biti enkrat tudi izigravanja in izgovarjanja med deželno in zvezno vlado. Če se obrnemo na deželno vlado, je običajen odgovor, da je za vse manjšinske zadeve pristojna zvezna vlada, če pa se obrnemo na zvezno vlado, pa čujemo, da to ali ono spada v kompetenco dežele in deželne vlade. Po naši razsodnosti je zvezna vlada podpisala pogodbo za vso državo in s tem je ta vlada prevzela tudi polno odgovornost za izvajanje pogodbe.

S polnim razumevanjem sledimo borbi južnotirolskih Nemcev za njihove pravice in za izvedbo določb dogovora De Gasperi-Gruber iz leta 1946. Povsem jasno pa je, da si bo Avstrija vso moralno legitimacijo za zavzemanje v prid južnotirolske manjšini dobila doma, ko bo italijanskim opazovalcem na Koroškem onemogočila sklicevanje na dejstvo, da ona sama do na mednarodno prevzetih obveznosti ne izvaja. Na to dejstvo Italijani zopet in zopet kažejo in se nanj opirajo. Avstrija bo mogla ponagati svojim rojakom na Južnem Tirolskem samo, ako bo uredila in uresničila člen 7 avstrijske državne pogodbe po duhu in po črki.

Delegacija koroških Slovencev pri zvezni vladi

Na predhodno prošnjo so zvezni kancler g. inž. Julius Raab, vicekancler g. dr. Adolf Schärf in zunanji minister g. inž. Leopold Figl v soboto, dne 21. julija 1956, v uradu zveznega kanclerja na Dunaju sprejeli hkrati skupno delegacijo Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij.

Delegacija je opozorila predstavnike zvezne vlade, da sta centralni organizaciji koroških Slovencev že pred devetimi meseci predali zvezni vladi skupno spomenico s svojimi predlogi za izvedbo člena 7 državne pogodbe in ministrstvu za pouk še posebno vlogo za lastno srednjo šolo, toda do danes od kanclerjevega urada nista prejeli nobenega odgovora. Zato koroški Slovenci nikakor ne moremo pritrditi pozitivnim izvajanjem glede odnosa Avstrije do njenih manjšin v vladni izjavi z dne 4. julija 1956.

V odgovoru je gospod zvezni kancler izjavil, da moramo razumeti, da je bilo treba najprej počakati na odhod tujih sil, nato pa zaradi notranjepolitičnih vzrokov, predvsem zaradi državnozbornskih volitev, ni bilo mogoče rešiti vseh vprašanj državne pogodbe, da pa bodo potrebni izvršni zakoni za uresničenje člena 7 sklenjeni v teku letošnje jeseni.

Na izrecno vprašanje o lastni SREDNJI ŠOLI za koroško slovensko manjšino, je g. zvezni kancler odgovoril, da spada vprašanje srednje šole v kompetenco zveze, vprašanje osnovnih šol pa v kompetenco dežele. Glede možnosti otvoritve lastne srednje šole že v letošnji jeseni je g. kancler najprej pripomnil, da to vprašanje presega njegovo vednost, po telefonskem razgovoru z ministrom za pouk g. dr. Drimmmlom pa je povedal, da bo tudi ta zadeva rešena jeseni obenem z ostalimi vprašanji IN DA BO AVSTRIJSKA VLADA IZPOLNILA VSE PREVZETE OBVEZ-NOSTI.

V teku nadaljnjega razgovora so se v pogledu na določila državne pogodbe za zaščito manjšin med predstavniki zvezne vlade in med zastopstvom koroških Slovencev pokazale bistvene razlike.

Pri vprašanju, da zaradi tega bodo potrebni še nadaljnji razgovori in so zvezni kancler g. inž. Julius Raab, vicekancler g. dr. Adolf Schärf in zunanji minister g. inž. Leopold Figl delegaciji zagotovili, da bosta obe organizaciji kot zastopstvo koroških Slovencev še ponovno vprašani za mnenje in bosta mogli zavzeti stališče do konkretnega zakonskega predloga za izvedbo člena 7 državne pogodbe. V tej zvezi je zunanji minister g. inž. Leopold Figl še posebno poudaril: **DA SPADA DRŽAVNA POGODBA MED MEDNARODNE POGODBE IN AVSTRIJA JE TE VEDNO IZPOLNJEVALA.**

Težave Atlantskega pakta tudi na severu

Island je majhna republika v severnem Atlantiku, ki šteje le 151.000 prebivalcev, a njeno ozemlje meri 39.709 kvadr. milj. Je to gorata dežela s skromnim poljedelstvom ter dobro razvitim ribištvom. Kot članica Atlantskega pakta je dovolila Ameriki vojaška oporišča, ki so velike strateške važnosti. Iz orjaškega letališča Keflavik lahko ameriški bombniki napadejo Moskvo in druga življenska središča Sovjetske zveze, a tamošnje radarske postaje pa lahko obvestijo ameriško protiletalsko obrambo o bližanju sovražnih letal, ko so le ta še več tisoč kilometrov oddaljena od ameriškega kontinenta.

Z velikanskimi gradnjami ter izdatki 4000 ameriških vojakov na otoku se je gospodarstvo države znatno opomoglo. posebno, ker je vlada dobila tudi znatne podpore iz Maršalovega plana. Vendar je prisotnost ameriških vojakov korenito spremenila življenje na otoku in povzročila val nezapolženja pri prebivalstvu. Tuje vojske pač niso nikjer priljubljene.

Pri volitvah je zmagala koalicija, v kateri so udeleženi tudi komunisti. Njihovo glavno geslo je bilo, da bo nova vlada zahtevala odhod Amerikancev.

Nova vlada je sicer bila sestavljena, vendar še ni stavila formalne zahteve po od-

hodu, čeprav so v Washingtonu že ne kaj takega pripravljani. Ker se na letališču v Keflaviku nahajajo mnoge tajne naprave, bi pred odhodom morali celo bazo porušiti. Ameriško vojno ministrstvo že pripravlja načrte za ojačitev svojih oporišč na Azorskih otokih ter v Španiji.

Zaradi morebitne opustitve ameriških oporišč na Islandiji, kar bi pomenilo nesporno ošibitev severnega krila atlantske obrambe, so pa nenadoma postale zelo nemirne nordijske države. Minuli teden je novi islandski zunanji minister Gudmundsson nenadoma odpotoval v Oslo, prestolnico Norveške. O njegovih razgovorih ni bilo izdano nobeno uradno poročilo, vendar so glasovi norveškega časopisja zelo zaskrbljeni in pravijo, da Norveška ne more pristati na nobeno spremembo v sistemu atlantske obrambe. Izgleda, da islandska vlada ne bo mogla svoje namere zlahka izvršiti.

Tito gost grškega kralja

Maršal Tito je s svojim spremstvom prisel na otok Krf v Egejskem morju, kjer bo pet dni gost grškega kralja Pavla in kraljice Friderike. To potovanje uradno označujejo kot dopust jugoslovanskega državnega predsednika.

Prvi vojaški vpoklici 15. oktobra

Minuli terek se je zvezna vlada na Dunaju sestala na zadnjo sejo pred poletnimi političnimi počitnicami.

Vojni minister Graf je poročal, da so priprave za vpoklice vojnih obveznikov v polnem teku in da bodo prvi rekruti dobili pozive predvidoma okrog 15. oktobra. Vpoklicanih pa bo le odgovarjajoče število obveznikov, za katere bo zagotovljena primer-na oskrba in vežbanje.

Zunanji minister ing. Figl je poročal o sklepu sporazuma z Veliko Britanijo o le-

talskem prometu. Nadalje je naznanil, da je stopil v veljavo ameriško-avstrijski dogovor o izkoriščanju atomske energije v mirovne namene. Po tem dogovoru bo Avstrija dobila od Amerike en atomski reaktor v raziskovalne svrhe.

Odobren je bil nadalje osnutek zakona o spremembah sodnih pristojbin, ki bodo zvišane. Vendar še morajo biti izdelane nekatere podrobnosti, preden bo osnutek predložen v jeseni parlamentu v odobritev. Dotlej ostanejo v veljavi stare pristojbine.

- KRATKE VESTI -

Zalostno se je končal nedeljski izlet z ladjo na zgornjem Renu, kjer se je ladja zadela v nosilec mosta pri kraju Trübach. Vseh 31 potnikov je padlo v vodo. Doslej so potegnili iz vode le eno mrtvo truplo, a deset oseb pogrešajo in so po vsej verjetnosti utonile. Ostali so se s plavanjem rešili.

Kmet se je vrgel pod tank, da ga odvrne od svojega polja v bližini kraja Winsen na Saškem, kjer imajo sedaj edinice angleške „armade na Renu“ letne manevre na znani rodovitni ravnini Lünneburger Heide. Ko je poveljnik tanka pozval kmeta, da se odstrani, so mu prihiteli na pomoč sovaščani oboroženi s kiji in puškami. Na večjih krajih so kmetje s kamenjem obmetavali tanke, ki jim mandrajo njihove lepo obdelane njive.

Dva orožnika sta pretekli teden izročila dediču nekega leta 1906 v Milanu umrlega trgovca plačilni nalog sodišča za poravnavo stroškov zapuščinske obravnave v znesku 165 lir. Plačilni nalog je bil že pred 60 leti izdelan in podpisan, a radi „prevelikega dela“ ga niso utegnili dostaviti obvezancu, gospodu Dalmazju Gerosa, srečnemu dediču velikega premoženja. Ker se je v šestih desetletjih vrednost lire zmanjšala več kot šestdesetkrat, je prav rad plačal dolžno vsoto, ki je v današnjem denarju prava malenkost (7 šil.) in to v samih bankovcih po eno liro.

V roke je ujel orožniški nadporočnik dr. E. Bozina nemškega turista Gisberta Keya, ki mu je zdrsnilo v steni gore Wälder Kaiser na Tirolskem. Dvajset metrov se je trkljal po skalah, vendar ga je niže stoječi orožniški častnik zadržal in mu rešil življenje.

Da ni hotel prebežniti k Nemcem za 50 milijonov švicarskih frankov, je izjavil vojvoda Windsorski, bivši angleški kralj, ki se je odpovedal prestolu, da je mogel poročiti američanko Wally Simpson. To ponudbo mu je baje stavil po Himmlerjevem in Ribbentropovem nalogu SS-Brigadeführer Schulenburg leta 1940, ko se je vojvoda nahajal na Portugalskem, trdi neki pariški list. Iz vsega skupaj, po informacijah tega lista, ni bilo nič, ker je za zadevo zvedela angleška tajna služba in je bil čez nekaj dni vojvoda imenovan za guvernerja angleške kolonije Bahamski otoki, kamor seveda Schulenburg ni mogel za njim s svojimi ponudbami.

Velik naliv je prekinil kraljevski sprejem na vrtu dvorne palače v Londonu in 8500 praznično oblečenih gostov je moralo v vsej naglici zbežati pod najbližjo streho. Kraljica Elizabeta, njena sestra princesa Margaret ter kraljica mati so se zatele pod neko stojnico za čaj in kavo. Ker ni bilo dovolj streh in napuščev, so se gospodje v frakih in cilindrih ter dame v lahkih letnih toaletah morale zateči pod košata drevesa v parku. Med junaki, ki jih je pregnal naliv, sta bila tudi iraški kralj Feisal, ki se te dni mudi na uradnem obisku v Londonu, in bivši italijanski kralj Umberto.

Dva železniška vagona sta iztirila na mostu blizu Messine (Italija) in zgrmela v suho strugo reke, kjer sta se igrala dva dekca, od katerih je bil eden na mestu mrtev, drugi pa težko ranjen.

Doslej največja atomska eksplozija v vrsti ameriških poskusov na tihomorskem otoku Bikini je bila prejšnji teden, so ugotovili japonski vremenski strokovnjaki na podlagi velike spremembe zračnega pritiska.

Ves New York (USA) bi bil uničen pri atomskem napadu, so ugotovili pri nedavni poskusni vaji protiletalske zaščite v Ameriki. Domnevano je bilo, da so tuja letala nepričakovano odvrгла na mesto pet vodikovih bomb. Te bi ubile 4 in pol milijona ljudi, 1 milijon 700 tisoč bi jih bilo ranjenih in samo poldrugi milijon bi odnesel celo kožo.

Politični teden

Po svetu . . .

Tito, Nehru in Nasser na Brionih

Ze dolgo napovedovani sestanek predsednikov Jugoslavije in Egipta ter predsednika indijske vlade na jadranskem otoku Brioni je trajal dalje, kot je bilo predvidevano. Prvotno je bil na programu samo prijateljski pogovor treh državnikov, vendar se je iz njega razvila prava konferenca, po kateri je izšlo obširno uradno poročilo, ki, kot pravi monakovska „Süddeutsche Zeitung“ vsebuje 7 receptov za kuhanje miru na svetu.

Razgovori na Brionih so bili zanimivost svoje vrste. Pri isti mizi so se znašli trije zelo različni možje, en Evropejec, en Afrikanec in en Azijec, ali po drugem kriteriju, dva diktatorja in en demokrat, vendar jih pa vse družijo skupno odklonilno stališče do obeh glavnih svetovnih blokov.

Sestanek na Brionih je znova poudaril načela mirne koeksistence, izrekel se je proti ustvarjanju političnih in vojaških blokov, za prepoved atomskih poskusov, za ukinitev vseh ovir svobodne mednarodne trgovine. Poudarjena je bila tudi potreba po razorožitvi in sicer je v tem delu poročila viden Nehrujev vpliv. Poročilo namreč poziva zapadne sile, da omejijo kolikor mogoče svoje vojaške sile, a Sovjetski zvezi pa priporoča sprejem mednarodne kontrole. Tri vlade so se izrekle tudi za sprejem komunistične Kitajske v Združene narode. Brionski komunike je udarec za Francoze, kajti zahteva ukinitvev kolonialnega gospodstva v Severni Afriki ter neodvisnost Alžira. Trije „veliki nevtrali“ so zavzeli Izraelu sovražno stališče, kajti predlagajo znatne obmejne spremembe na škodo judovske države, na kar vlada v Tel Avivu ne bo nikoli pristala.

Kljub mnogim nejasnostim in odprtim vprašanjem, ki jih brionski sestanek ni rešil, pa je ta konferenca važen svetovno politični dogodek, ki priča o ožji povezavi treh udeležencev vlad in bo njihov skupni nastop imel posebno težo v Združenih narodih. V Parizu, Londonu in Washingtonu gledajo celo zadevo za očitnim negodovanjem, Moskva molči, verjetno iz zadovoljstva, a v Bonnu so zahtevo po rešitvi nemškega vprašanja v duhu „nemških želja“ precej mirno sprejeli. Tam se namreč vznemirjajo le takrat, kadar zaslužio nevarnost diplomatskega priznanja Vzhodne Nemčije in o tem v brionskem poročilu ni niti besedice.

Egipt med dvema stoloma

Podjetni polkovnik Nasser, „vstajajoča zvezda na nebu Islama“, kot ga imenuje večkrat arabsko časopisje, se je v svoji nekoliko preveč drzni igri med Vzhodom in Zapadom ujel na lastne limanice. Bil je namreč že na pol dogovorjen z Amerikanci, da mu bodo financirali njegov grandiozni projekt, nov orjaški jez na Nilu pri Assuanu. Dolg bi bil 5 kilometrov, visok 100 metrov in njegova širina pa bi znašala 1 in pol km. Ustvaril bi na Nilu jezero, ki bi merilo 500 kilometrov v dolžino ter bi z nabrano vodo lahko povečali površino obdelovalne zemlje v Egiptu za eno tretjino. Ob jezeru bi zgradili tudi orjaške električne centrale, ki bi skupno proizvajale 10 milijard kw. ur na letu. Gradbena dela bi trajala 15

let in bi bila po obsegu 17-krat večja kot največji gradbeni podvig starodavnih egiptovskih faraonov, Keopsova piramida.

Sredi pogajanj pa se je vpletla v igro Sovjetska zveza z ugodnimi ponudbami in Nasser je mislil, da bo lahko eno silo igraval z drugo ter izbil zase najugodnejše pogoje. Nekaj časa je ta igra šla sem in tja, potem pa so se Amerikanci naveličali in svoje ponudbe umaknili. V tem trenutku se je potegnila nazaj tudi Moskva in tako je ostal sedaj Nasser sam s svojimi velikimi načrti, a brez denarja.

Rakosi je odslužil

Dosedanji absolutni gospodar na Madžarskem in najzvestejši izpolnjevalec moskovskih povelj pod Stalinom in tudi pozneje, Matjaš Rakosi je dobil svoje plačilo. Nekaj dni potem ko je odšel iz Budimpešte sovjetski podpredsednik Mikojan, je moral Rakosi odstopiti ter v temeljiti samokritiki priznati svoje napake, pri čemer pa je moral zamolčati, da jih je po večini storil po nalogu iz Moskve. Njegov odstop je bil sprejet in kaj se bo z njim zgodilo, ni več važno. Tako je iz madžarske politične pozornice izginil zelo zanimiv mož. Po rodu iz rodbine židovskih bančnikov je kot mladenič užival najboljšo vzgojo in se je šolal v Budimpešti, Hamburgu, Parizu in Londonu. Kmalu se je pridružil komunističnim revolucionarjem in potem je njegovo življenje potekalo med komisarskimi mesti, zapori in emigracijo v Moskvi. Bil je več let eden izmed sekretarjev Kominforma. Med vojno je bil govornik madžarskih oddaj sovjetskega radija. Po vojni je bil med ustanovitelji komunističnega režima, ki je nastal na Madžarskem v senci sovjetskih bajonetov. Po naravi častihlepen in oblastijeljen, je kmalu prišel v konflikt s svojim južnim sosedom, kar je posebej prišlo do izraza v procesih proti „titoistom“ Rajku in tovarišem v Budimpešti po letu 1948, kjer je Rakosi z nekoliko preveliko osebnostno vmenjo izpolnjeval povelja iz Moskve. To ga je sedaj dokončno pokopalo. Na njegovo mesto je bil postavljen Ernest Gerö, ki velja za pobornika dobrih stikov med Madžarsko in Jugoslavijo.

Mikojan na Brionih

Po opravljenem poslu v Budimpešti je Mikojan odletel naprej na Brione, kjer je bil, kot poročajo jugoslovanski listi, na „privatnem obisku“ pri maršalu Titu. To je že tretji obisk prvega podpredsednika sovjetske vlade v zadnjem času.

. . . in pri nas v Avstriji

Državni zbor je pred odhodom na počitnice imel polne roke dela. Kot smo že poročali v prejšnji številki, je sprejel nekatere neodložljive zakone kot. n. pr. postavo za izvedbo državne pogodbe ter zakon o novi zvezni vojaški sili.

Eden izmed najnovejših sprejetih zakonov je pa tudi

postava o splošni amnestiji,

ki gre v prid „bivšim“ nacistom. Dobili bodo povrnjeno vse premoženje ter izplačano odškodnino za vse izgube, ki so jih bili utrpeli. Zakon vsebuje natančna določila o teh odškodninah; glede povrnitve škode, ki so jo pa utrpeli žrtve nacizma, pa vsebuje

kratko določilo, da mora biti tudi ta povrnjena.

Država je izterjala več davkov, kot je pričakovala.

Finančno ministrstvo je izdalo poročilo o plačevanju davkov, iz katerega izhaja, da je prišlo v državne blagajne več denarja, kot so ga pričakovali strokovnjaki lani pri izdelovanju letnega proračuna. V drugem četrletju prvega polletja je dobila država na različnih davkih 3646 milijonov šil., kar je 467 milijonov (blizu pol milijarde) šil. več kot je bilo predvideno v letnem proračunu. Povečanje davčnih doprinosov gre v glavnem na račun visoke zaposlenosti, kajti vprav pri uslužbenskem davku je zaznati največji prirastek.

Pri nas na Koroškem pa se je sestel deželni zbor.

Med drugim so razpravljali o težavnem finančnem položaju naše dežele. Glede sklepa deželne vlade, da zaprosi pri zvezni vladi za vključitev Koroške med „težko prizadeta področja“ ter zahteva posebno podporo zvezne vlade za izboljšanje gospodarskega položaja v naši deželi, katere južni del je še prav posebno zanemarjen, se je tudi deželni zbor pridružil tozadevnim prošnjam, ki jih je bil deželni glavar predložil vladi in drugim pristojnim faktorjem na Dunaju.

Na tem zasedanju so tudi obravnavali vrsto drugih zadev. Tako je bila sprejeta s socialističnimi glasovi ob podpori komunistov in „stranke svobode“ (FPOe) sprememba o poljedelskih strojnih postajah, ki omogoča udeležbo občin pri slednjih. Nadalje je deželni zbor pooblastil deželno vlado, da zahteva pri zvezni vladi priznanje jugoslovanskih čet kot okupacijske vojske z namenom, da bo zakon o povračitvi škode povzročene po okupacijskih četah vključeval tudi omenjene vojaške oddelke. Sklenjeno je bilo tudi, da bo dežela podprla prizadevanje beljaške občine za doseg ustanovitve okrožnega sodišča v Beljaku, kjer so že na razpolago potrebni prostori za urade ter stanovanje za osobe.

Podrobno se je tudi deželni zbor pečal za zahtevami po odškodnini, ki jih stavijo nekdanji prebivalci Kanalske doline ter ureditev obmejnih posesti na avstrijsko-italijanski meji, kjer je italijanska vlada zaplenila planinske pašnike žiljskih kmetov in agrarnih skupnosti (sosesk). Pogajanja z rimsko vlado so se razbila, ker so italijanski zastopniki ponujali odškodnino v znesku ene šestdesetine dejanske vrednosti spornih nepremičnin. Podobno vprašanje vzdolž jugoslovansko-avstrijske meje pa je bilo urejeno v polno zadovoljstvo avstrijskih lastnikov že lani. Deželni zbor je dal nalog deželni vladi, da zahteva energično diplomatsko akcijo osrednje vlade na Dunaju.

Nadalje je bila sklenjena predaja novozgrajene realne gimnazije, ki jo je sezidala dežela iz svojih sredstev, zvezni vladi, katera bo prevzela skrb za vzdrževanje poslopja ter plačevanje učnih moči.

Sklenjena je bila tudi ustanovitev „Kontrolnega urada“, ki bo nadzoroval v glavnem računsko poslovanje deželnih uradov. Podobni uradi obstajajo tudi v drugih zveznih deželah.

Dežela bo tudi prevzela jamstvo v skupnem znesku 3 milijonov šil. pri deželnem hipotekarnem zavodu za posojila malim obrtnikom. Posamezna posojila ne smejo presežati 20.000 šil. Podrobno je bilo urejeno s posebnim zakonom zbiranje in odvoz odpadkov po občinah.

Med različnimi načrti je tudi izgradnja dravske ceste skozi Rož in naprej do Laboda, elektrarne v Kazazah in v Borovnici pri Galiciji. Računajo da bodo za ta dela treba okrog 300 milijonov šilingov. To vsoto bi naj spravila skupaj deželna vlada s prispevkom zvezne vlade.

Čudne izjave ministra Illiga

Presenečenje pa je zbudila izjava trgovinskega ministra dr. Illiga, ki je dejal deželni svetniku Truppeju, da bodo cesto skozi Rož ob Dravi zgradili šele v teku prihodnjih štirih let. Istočasno pa je povedal, da bodo za njeno nadaljevanje do Spitala, za cesto skozi gornjo Zilo ter cesto na Plock in Trg — St. Vid od Glini in železniško progo Pliberk — Žvabek — Labod dali na razpolago potrebna sredstva v znesku 130 milijonov šil. še letos in bodo že drugo pomlad začeli z deli.

Spričo teh dejstev je naravnost smešno vse govoričenje o „vsej možni pomoči“ bivši plebiscitni comi. Po ministrov izjavi bo do prihodnjega leta ves denar še vedno šel v pretežno nemški del dežele.

SLOVENC

doma in po svetu

KONCERT SLOVENCA JE OBISKAL EN KARDINAL IN PET ŠKOFOV

Ze drugič je slovenski duhovnik č. g. Mirko Rener v Torontu v Kanadi priredil orgelski koncert na povabilo Kanadske katoliške vzgojne ustanove (Catholic Education Conference). Koncertu je prisostvovalo okrog 2000 poslušalcev, med katerimi je bil torontski nadškof kardinal Guigan in pet škofov.

IZ DELA SLOVENSKEGA RADIJSKEGA KLUBA V CHICAGU

Baletna skupina „Slovenskega radijskega kluba“ je nastopila na čikaški televiziji v narodnih nošah. — Število članstva te organizacije je v zadnjem času zelo naraslo, na novo je pristopilo 100 rojakov iz Chicaga in okolice. Zadnja družabna prireditvev kluba je zelo dobro uspela in razpoloženje je doseglo svoj višek, ko je vsa dvorana „prepevala prelepo ‚Gor čez izaro‘ in mnoge, mnoge druge nepozabne slovenske pesmi.“ V pesmi so bili združeni vsi „preizkušeni pionirji ob strani z mlado ameriško-slovensko generacijo in tistimi, ki so sveži prišli iz stare domovine Slovenije in prinesli mnogo novega, osvežujočega navdušenja za slovensko stvar.“ poroča čikaška revija „Novi svet“.

NOV IZVIREN SLOVENSKI FILM

Slovensko filmsko podjetje „Triglav-film“ je pred tedni končalo s snemanjem celovečernega filma „Dolina miru“. Po scenariju Ivana Ribiča ga je režiral France Štiglic. Glasbo je napisal Marjan Kozina. Večina posnetkov na prostem so izvršili v Poljanski dolini pri Škofji loki na Gorenjskem. Je to že deveti slovenski umetniški film. Prvič ga bodo predvajali na filmskem festivalu v Pulju, ki se je te dni začel.

40-LETNICA DELOVANJA PEVCA JOSIPA RIJAVCA

Sredi svetovne vojne je l. 1916 nastopil v ljubljanskem gledališču mlad pevec, ki se je pozneje razvil v enega najboljših glasovkar jih je Slovenija vobče imela. Josip Rijavec je absolviral študije na glasbeni akademiji na Dunaju, nakar se je vrnil v Ljubljano. Postal je profesor na tamošnji šoli Glasbene matice ter začel nastopati v gledališču. Kmalu so ga povabili na operno gledališče v Zagrebu, kjer je ostal dolga leta. Nekaj časa je bil tudi član državne opere v Berlinu in potem v Beogradu. Nastopal je kot gost po celem svetu, od Sovjetske zveze, preko Čehoslovaške, Madžarske, Belgije, Danske, Švice pa do Argentine. Pel je v slovenskem, srbo-hrvaškem, nemškem, italijanskem, francoskem in drugih jezikih. Nemški glasbeni pisatelj Paul Brunc ga v svoji knjigi „Bariton-tenor“ navaja v isti vrsti s Carusom, Giglijem in Fletom kot enega izmed največjih tenoristov na svetu v dobi med obema vojnama.

Sedaj je profesor solo petja na beograjski glasbeni akademiji.

ANTON MERKUN 80-LETNIK

Dne 4. julija je v župniji Marije Vnebovzete v St. Louis (USA) obhajal 80-letnico rojstva č. g. Anton Merkun, nekdanji župnik v Dobropolju na Dolenjskem, ki se je po vojni naselil v Ameriki.

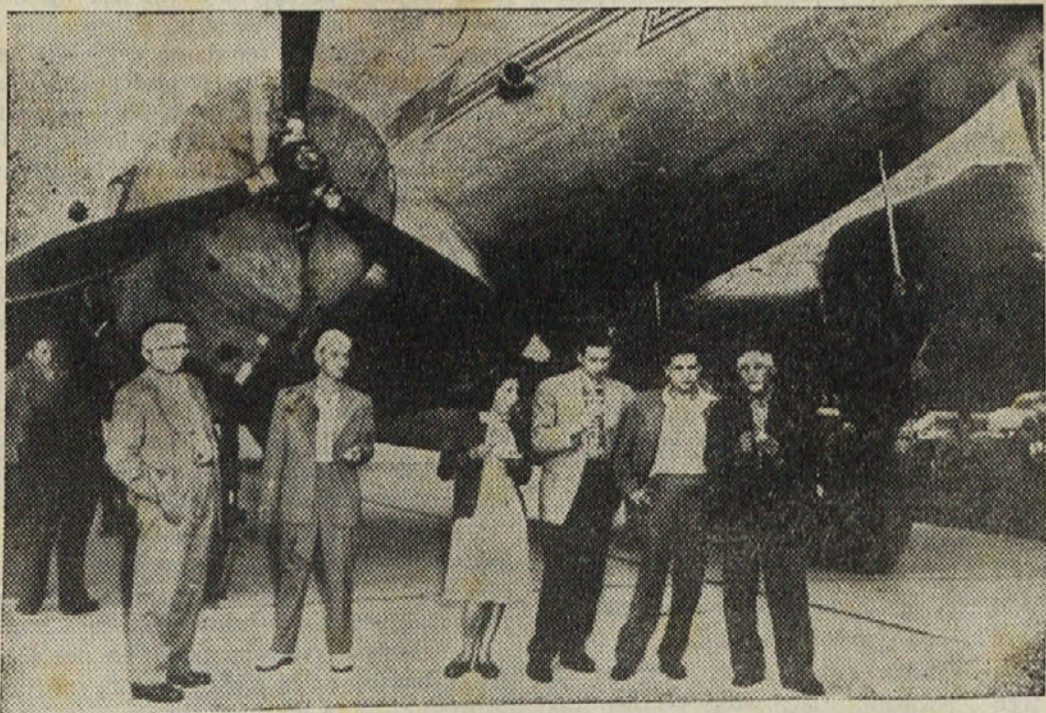
Rodil se je jubilat kot kmečki sin na Igu pri Ljubljani. Po končanih gimnazijskih in bogoslovnih študijah je bil posvečen v duhovnika in je dolga leta marljivo služboval po številnih krajih ljubljanske škofije. Vmes je bil tudi nekaj let kot izseljenski duhovnik v Argentini.

Poleg dušnopastirskega dela pa je bil č. g. Merkun vnet zadružni organizator, pisatelj in pobornik akcije za povrnitev vzhodnih slovanskih kristjanov v naročje rimske Cerkve. Spisal je neštivilno člankov o cirilmetodijški ideji. Bil je tudi srčno dober človek. Zgradil je več domov za revne vajence, nekaj sirotišnic, a po prihodu v Ameriko je vodil „Baragovo podporno ustanovo“ (Bishop Baraga Relief).

Bog mu nakloni še obilo plodnih let.

ASKERČEVE PROSLAVE V BOLGARIJI

Stoletnico rojstva Antona Aškercja so praznovali tudi po raznih bolgarskih mestih in se pri tem posebno spominjali njegovih pesmi in člankov, ki so posvečeni boju Bolgarov proti turškemu zatiralcu (Zbirka „Rapsodije bolgarskega guslarja“). Aškerc je za časa svojega življenja tudi potoval po Bolgariji in je o tem mnogo pisal v slovenskih listih.

Možje z obvezanimi glavami in raztrganimi oblekami so potniki madžarskega letala, ki so pred kratkim po ostrem boju prisilili pilota, da je spremenil smer in pristal v Zapadni Nemčiji. (AND)

RAZBURJENJE NA HOLANDSKEM:

„Čudodelnica“ ogroža kraljevski prestol

Nizozemska je ena izmed najbolj mirnih in uravnovešenih držav. Demokratična vladavina ima tam globoke korenine. Po ustavi je država sicer kraljevina, vendar ima vso politično moč vlada, sestavljena iz večine in demokratično izvoljenem parlamentu, ki bi ga še najbolj primerjali z angleškim. — Po zanimivem naključju se že od leta 1890 vrstijo na nizozemskem prestolu same kraljice, ker noben vladarski par ni imel moških potomcev. Vendar te kraljice ne vladajo, ampak zares samo kraljujejo. To svojo dolžnost zelo vestno vršijo in so pri ljudstvu zelo priljubljene. Po dolgih desetletjih je poročilo v nemškem časopisu „Der Spiegel“ o čudnih razmerah na nizozemskem dvoru je vrglo prvo senco na nizozemsko kraljevsko družino. To je senca Grete Hofmans, „čudodelnice“, ki z „molitvijo“ ozdravlja in je obljubila, da bo najmlajši kraljičini hčeri na pol slepi 8-letni princesi Marijke vrnila vid. Nastale so govorice o sporih med kraljico Julijano in njenim soprogom princem Bernardom, o odpovedi prestolu in celo o ločitvi.

Za razumevanje te zadeve, ki je globoko razburkala sicer ravnodušne in nekoliko počasne Nizozemce, je treba poseči nekoliko v preteklost. Ko je sedanja kraljica bila še prestolonaslednica, je leta 1936 na olimpiadi v Berlinu spoznala princa Bernarda iz nemške aristokratske roduvine Lippe-Biesterfeld. Princ je bil mlad mož prijetnega nastopa, elegantno oblečen, navdušen športnik, vendar kljub pripadnosti k najvišjemu nemškemu plemstvu ni bil čez mero bogat. Julijana je bila tedaj stara 28 let, ne lepa, vendar prikupne zunanosti. Zaljubila se je v nemškega princa, ki ji je ljubezen vračal. In ker je tudi njeni materi, tedanji kraljici Viljemini, čel Bernard primeren soprog, je bila čez čas poroka.

Sledili sta dve leti srečnega in mirnega zakona, dokler ni izbruhnila vojna ter so Hitlerjeve oklopne čete brezobzirno pregazile nevtralnno Nizozemsko. Kraljica Viljemina se je s prestolonasledniškim parom in z vso kraljevsko družino še pred prihodom nemških čet v Haag preselila v London, kjer se je nastanila tudi vlada.

Princ Bernard se je lojalno boril za svojo novo domovino. Stopil je v britansko letalstvo in si je v obrambi proti Goeringovim napadom na London pridobil vrsto odlikovanj.

Ko je bilo vojne konec se je nizozemska kraljica z vlado vred vrnila v opustošeno domovino. Niti en glas se ni dvignil proti vladarski družini in to v času, ko so drugod po Evropi se rušili prestoli pobeglih kraljev. Julijani in Bernardu so se medtem rodili trije otroci, zopet same hčerke. Tako je kazalo, da bo na nizozemskem prestolu vladala še naprej ženska in sicer najstarejša Julijanina hčerka, sedaj 18-letna Beatrika.

Ni se rodil sin, ampak na pol slepa princesa

Kljub temu da so bile vse nizozemske kraljice vzorne, je v ljudstvu le tla naprej želja po moškem nasledniku na prestolu. Zato je cela država z napetostjo pričakovala novega poroda v kraljev. družini. Upali so, da bo tokrat vendarle sin. Kraljičini zdravniki so pa že v mesecih pred porodom stali pred težkim vprašanjem. Kraljica je namreč v dobi nosečnosti zbolela na ošpicah, kar običajno zapusti posledice na novorojenčku. Kljub nasvetu zdravnikov pa kraljica ni hotela prekiniti nosečnosti in tako je porodila dne 18. februarja 1946 svojega četrtega otroka.

21 topovskih strelav je čakajoči množici

pred kraljevskim gradom naznanilo, da je bila zopet hčerka, kajti če bi bil sin, bi topovi ustrelili 101-krat. Novorojeno hčerko so krstili za Marijo, a v družini je dobila ime Marijke. Vendar, zle slutnje zdravnikov so se uresničile. Obe očesi novorojene deklice je zakrivala debela mrena in otroku je grozila popolna slepota. Najboljši evropski specialisti so jo operirali, a le z delnim uspehom. Samo na eno oko malo vidi, na drugo pa prav nič.

Brezupni poskusi nesrečne matere: Pojavi se Grete Hofmans

Najbolj nesrečna pri vsem pa je bila mati, ki se je z vso ljubeznijo oklenila tega svojega najmlajšega deteta, kot je to pogosto pri ženskah, ki se pričenjajo starati. Zdravniki so si podajali kljuko na nizozemskem dvoru, toda uspeha ni bilo.

Tako je nekega dne princ Bernard mimogrede omenil, da je slišal o neki čudodelnici, ki zdravi vse vrste bolezni. Kraljica se je oklenila te zadnje bilke in res je

Smola svetovnega boksarskega prvaka

Pred dobrim mesecem je ves športni svet vzel z obžalovanjem na znanje novico, da se je svetovni boksarski prvak Rocky Marciano odločil, da obesi na klin svoje boksarske rokavice ter postane direktor neke srednje velike tovarne za čevlje v svojem rojstnem kraju Brockton v Združenih državah, kjer živi z družino. Prejšnji teden pa so ga morali prepeljati v bolnico. Rocky,

kmalu Grete Hofmans, koščata ženska, stara okrog 51 let, z ostrimi potezami na obrazu, bila sprejeta na kraljevskem dvoru. Takoj je obljubila, da bo na pol slepi princesi vrnila vid. Zato pa rabi dve leti časa. Kraljica je takoj privolila in skrivnostna Grete se je preselila na kraljevski dvorec. Toda, dve leti sta minili, in mala Marijke medtem še ni spregledala. Pač pa si je v tem času Grete pridobila velik vpliv na kraljico in dosegla nastavitve nekaterih svojih prijateljev na dvoru in v drugih službah. Tako je kraljičina tajnica najboljša Gretina prijateljica.

Princ Bernard je kmalu uvidel, da z o ljubami Grete ne bo nič in mu je vsa zadeva začela presedati. Nekega dne jo je zapodil z gradu, toda zanjo se je zavzela kraljica in Grete je ostala.

Tudi izgovor za izostalo ozdravitev male Marijke si je Grete dobro izmislila. Rekla je, da je za ozdravitev potrebno, da otrokovi starši verjamejo, da se bo zgodila in da jo morajo zares želeči. In po vsem tem, kako je princ Bernard z njo (Grete) ravnal, je jasno, da je princ tisti, ki v ozdravitev ne verjame, zato zadene njega krivda, če Marijke ni v označenem času spregledala.

Samo mati, ki ljubi nad vse svojega nesrečnega otroka, more verjeti v tako razlago. Tako so razmere na nizozemskem dvoru postajale vedno bolj zapletene. Toda šele razkritja nemškega lista „Der Spiegel“ so iz njih napravile javno zadevo. Predsednik vlade je zanikal vse vesti o nesoglasjih med kraljevsko dvojico. Julijana in Bernard sta se večkrat po tem prikazala skupaj v javnosti, da tako postavita te govorice na laž. Grete se je morala izseliti iz kraljevskega gradu. Imenovana je bila posebna komisija, ki bo celo zadevo raziskala.

Vsako leto obhajajo Združene države Amerike svoj narodni praznik. Ob tej priložnosti v prestolnici Washingtonu priredijo zvečer bengalski ogenj. Na sliki vidite razsvetljeni spomenik ustanovitelja države generala Jurija Washingtona. (AND)

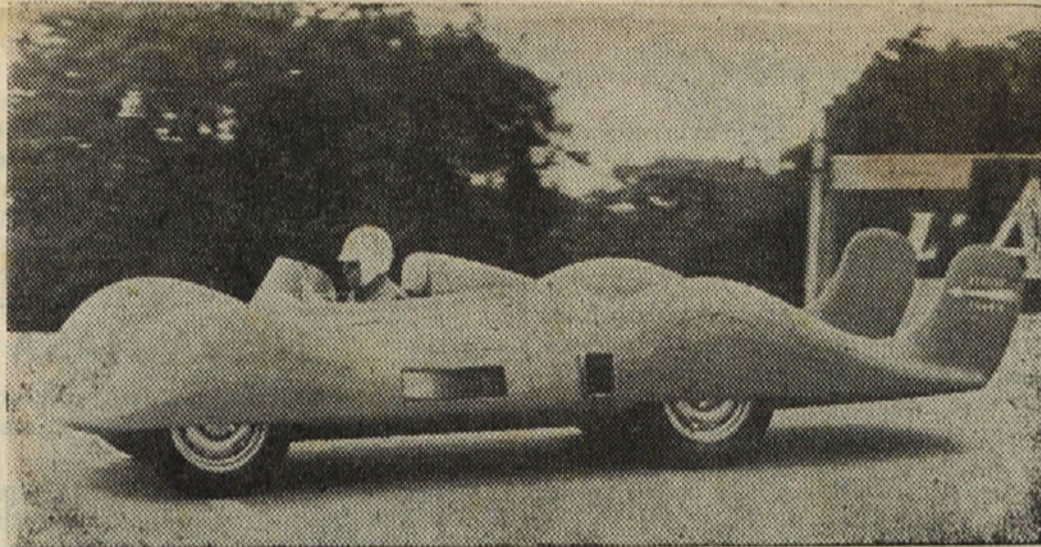
prijel priimek „boksar z otroško dušo“, kajti izven borbene arene je sila miroljuben človek in izvrsten družinski oče. Zgodilo se je, da ga je v gneči ob izhodu po neki tekmi „baseballa“ (igra, ki je v Ameriki približno tako „priljubljena kot pri nas nogomet“) nek orjak nadrl čes, da če mu ne gre takoj s pota, mu bo eno tako primazal, da bo pomnil. Rocky se je neznanemu orjaku vlnudno opravičil. Pri tem ga pa je ta spoznal in pravijo, da mu je postalo vroče in se mu je začelo še bolj muditi, da pride čim dalje v stran od boksarja, še preden bi se ta utegnil razhuditi. Pa tudi pri dvobojih večkrat njegovi prijatelji niso bili zadovoljni z njim. Zdelo se jim je, da je okleval s tistim silovitim, odločilnim udarcem, pod katerim se je potem nasprotnik zrušil na tla tako, da ni več mogel vstati, medtem ko je sodnik počasi štel do deset.

Zdravniki pravijo, da sedanje Rockyjeve poškodbe niso nevarne, vendar bo pa nekaj časa moral ostati v mavcu („gipsu“) v postelji.

PIJANČEVANJE - V ČLOVEKOLJUBNE NAMENE

„Popijte še en kozarec. S tem podpirate naše stare ljudi!“ Take in podobne sveže napisane vidite po gostilnah in točilnicah v Parizu.

Pred kratkim je namreč francoski parlament izglasoval zakon o povišanju davščin na alkohol. Pijače. Tako nabrani denar bo šel v prid pokojninskega fonda za starostne rente. Po tramvajih in cestnih železnicah pa še vedno visijo napisi kot „Alkohol je strup, ki ubija!“ „Ali ste trezni!“ — Očividno železniška uprava ni dobila navodil, da „zastarele“ napise nadomesti z novimi, ki bodo pomagali državi, da pride do večjih denarnih sredstev za starostne rente.

Franoske avtomobilске tvornice Renault so izdelale nov dirkalni voz, ki ga žene motor na plinsko turbino. Pri poskusni vožnji je dosegel hitrost 189 km na uro. (AND)

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

98

KOROŠKI SLOVENC

II. DEL

XVIII.

DOBA REFORM

Z reformami v bolj ali manj smotrnem smislu, označenem v prejšnjem poglavju, je začela Marija Terezija že ob koncu nasledstvene vojne. Te so bile še jako previdne in tudi še ne strogo načrtne, kajti vodile so jih sproti predvsem nujne dnevne potrebe, vendar pa že pod vidikom dokaj jasnega kočnega cilja. Ta je bil: izgraditi in utrditi vsedržavno oblast v smislu čim največjega političnega, kulturnega in gospodarskega poenotenja dotlej tako raznolikih pokrajin, obenem pa ustvariti to državo močno na znotraj in na zunaj, kar je pa mogoče doseči le s čim največjo gospodarsko okrepitevijo širokih ljudskih plasti, zlasti kmeta. Pogoj za doseg te ciljev so gledali tedanji vodilni krogi predvsem v čim največji centralizaciji vse oblasti v rokah absolutističnega vladarja. „Vse za ljudstvo, a ničesar z ljudstvom!“ je bilo geslo dobe, ki je nastopila.

Ta razvoj je pa nekaj let prekinila nova vojna. Marija Terezija ni mogla nikoli preboleti izgube bogate Šlezije in njeno nasprotstvo nasproti častihlepnu in grabeljivemu pruskemu kralju Frideriku II. Velikemu je bilo zato nepomirljivo. Ko se je ta v začetku l. 1756. zvezal z Angleži, je odgovoril tedanji znameniti cesaričin kancler Kaunitz s tem, da je ustvaril avstrijsko-francosko zvezo ter poglobil zvezo z Rusijo, ker je preobrnilo

ves dotedanji evropski politični sestav. Friderik II. se je tega zbal in je vdrl še tisto jesen brez vstke vojne napovedi na Šaško ter začel s tem novo, krvavo vojno, ki je trajala skoro sedem let („sedemletna vojna“) 1756—1763). Ker je imel Friderik opraviti sedaj že s prenovljeno in okrepljeno Avstrijo, je bil boj jako trd. Kralj je stal večkrat že pred popolno propastjo, vendar se je vselej izkopal s svojo železno voljo in s slepo disciplino svoje vzorne armade. Vrstile so se zmage in porazi, v vojno so se vmešali tudi Angleži, Francozi in Rusi, toda zadnje se je končala brez vsakih novih izgub za Avstrijo, le človeške in gospodarske žrtve, ki jih je morala utrpeti, so bile jako hude.

Korošci so se tudi v tej vojni hrabro borili proti Prusom, mnogo pruskih vojnih ujetnikov je bilo interniranih na Koroškem (mnogi so ostali potem tudi stalno tu) in posebna deputacija pod vodstvom šentvidskega župnika Černigoja je šla cesarici osebno čestitat na Dunaj, ona jam je pa v zahvalo poklonila nekaj zaplenjenih pruskih zastav. Res je, da se je razvijala „sedemletna vojna“ daleč od Koroške, toda občutili so jo vendarle jako močno tudi naš ljudje. Zavladala sta draginja in lakota in vso deželo je napolnila vsa mogoča sodrga, ki je nadlegovala ljudstvo (razbojniki, tatovi, goljufi, čarovniki itd.).

Najvidnejša posledica te vojne je bila ta, da je bila z njo zadan smrtni udarec staremu vsenemškemu rajhu, kar je Avstrijo še bolj prisililo k temu, da se je odslej mnogo manj brigala za rajh ter posvečala svoje sile predvsem nadaljenjemu izgrajevanju svoje lastne države.

Kakor v teku nasledstvene vojne (1740—1748) tako je

cesarica s svojimi vodilnimi svetovalci vred tudi v teku sedemletne vojne lahko ugotovila še premnoge nove pomanjkljivosti svoje dotedanje državne zgradbe. Glede na to se je potem tudi pospešeno lotila temeljitih reform na vseh področjih, ki so bile pa sedaj, že po več kot dvajsetletnih njenih vladarskih izkušnjah in spričo že dokaj zvljubljenega državnega upravnega ogrodja lahko tudi mnogo bolj smotrne in načrtne.

Ze med samo sedemletno vojno je ustanovila najprej (1760) poseben „državni svet“, ki je sestajal iz kanclerja Kaunitza in šestih državnih svetnikov. Ta sam sicer ni imel izvršilne moči, vendar je vzporejal in načrtno usmerjal delovanje vseh dotedanjih preurejenih in novoustanovljenih osrednjih državnih oblasti, toda zadnje odločitve si je seveda še nadalje pridrževala cesarica sama.

V teku let je potem doživljal državni svet še razne spremembe, vendar je bil poslej ravno on glavni nositelj in podbudnik vsega ogromnega reformnega dela na vseh področjih, ki ga izkazuje druga polovica cesarične vladavine. Glavne osrednje izvršilne oblasti so pa postale v tej dobi „združena češko-avstrijska dvorna pisarna“, ki je nadomestila prejšnji „direktorij“ in je predstavljala približno to, kar dandanašnji ministrski svet, dalje „dvorna komora“, ki je vodila vse finančne zadeve, „najvišji justični urad“, ki je vodil vse pravosodstvo, ter „dvorni vojni svet“, ki je skrbel za vse vojaške zadeve. Glavna značilnost reform osrednjih oblasti je bila ta, da je bila z njimi vsaj za avstrijske dedne dežele za vedno pokopana uprava po deželah v prid načelu uprave po strokah.

(Se nadaljuje)

CELOVEC

Zelo je presenetila člane slovenske farne družine v Celovcu vest, da bodo porušili staro bogoslovno cerkev v Priesterhausgasse, kjer se sedaj vrši služba božja za celovške Slovence. Staro bogoslovje je last škofije in ta bo na mestu, kjer stoji sedaj staro bogoslovje, zidala velik stanovanjski blok s 110 stanovanji.

Pred nekaj tedni smo poročali, da si je komisija z Dunaja ogledala cerkev in obiskala tudi službo božjo. Da se o obisku sama prepriča. Izjavil je, da so freske res umetniške vrednosti in še dosti dobro ohranjene; tudi o slov. službi božji in njenem dobrem obisku se je pohvalno izrazila.

Zato je nas vse sedaj tembolj presenetila nova vest, da je tudi prosvetno ministrstvo na Dunaju odstranitev cerkve dovolilo. Temu načrtu se upira koroško zgodovinsko društvo in mestna občina, ki sicer pozdravlja, da se na mestu starega bogoslovja postavi velika stanovanjska hiša, da pa hoče ohraniti staro baročno cerkev, ki je bila zidana 1768; stoji skoraj 200 let.

† Lekarnar mag. pharm. Herbert Auer

V Celovcu na Starem trgu je umrl zadet od srčne kapi v sredo, dne 11. julija 1956 v jutranjih urah po vsej deželi in izven nje znani lekarnar in lastnik najstarejše koroške lekarne „Landschafts-apotheke“ magister pharm. gospod Herbert Auer v 57. letu svoje starosti. Pokojnik ni bil znan samo kot prvovrsten in izkušen lekarnar, ampak tudi kot velik dobrotnik in pomočnik človeštva. Imel je vedno odprto srce za vsakega brez ozira na stan in premoženje. Z eno besedo, bil je pripravljen vsakemu tudi v težki zadnji povojni dobi ob vsaki priložnosti pomagati. Znano je, da revežem dostikrat sploh ni računal zdravil.

Rajni je bil tudi velik prijatelj narave, posebno naših lepih koroških planin. Ako mu je le čas dopuščal se je ta sin nižin povzpел na vrhove planin. Še zadnje nedelje pred svojo smrtjo je obiskal Obir, kar je povzročilo vsled napora tudi njegovo prerano smrt. Najbolj pa ga bo pogrešala slavna Magdalenska gora, katere obiskovalec in dobrotnik je vedno bil.

Kako je bil dragi pokojnik priljubljen, je pokazal v nedeljo, dne 15. julija dopoldne njegov pogreb, ko ga je do družinske grobnice pospremlilo preko 4500 ljudi iz vseh slojev meščanstva, iz mesta, bližnje in daljne okolice. Pogrebne obrede je opravil mestni nadžupnik in dekan č. g. Janez Lamprecht st. ob asistenci premeta in stolnega dekana Josipa Maierja, vojnega kurata Josipa Gasserja in direktorja škofijske finančne zbornice prof. Johana Lamprechta ml.

Nadžupnik in dekan Lamprecht se je prvi ob odprtju grobnice v zbranih, do srca segajočih besedah poslovil od velikega pokojnika in ga orisal kot dobrega in vzglednega farana in samaritana. V imenu združenja lekarnarjev se je pa poslovil od njega magister pharm. g. Wolf, lastnik lekarne Engelapothek v Celovcu. Končno še v imenu nastavljenec pokojnika pa magister pharm. asistent g. Steinwender. Ostalo ni suho nobeno oko, če smo se spomnili na dobra dela in prijaznost ter naklonjenost, s katero je občeval z ljudmi, ki so prihajali v njegovo zaslužno lekarno. V zadnji pozdrav so mu zapeli zvonovi z Magdalenske gore. Zalujoci gospej soprogovi in sinovoma naše iskreno sožalje. Blag mu spomin! Ave, pia anima candida!

Sejmski prostor pripravljajo in zboljšujejo

Pripravljala dela za koroški sejem lepo napredujejo. Postaviti je treba velike razstavne lope in to pravočasno, ker nikdar ni mogoče predvideti, ali ne bo slabo vreme oviralo kasneje ta dela. Povrhu pa je treba vse razstavišče nadvse smotno urediti, ker se je število razstavljalcev v primeri z lani zelo povečalo. Sicer pa obsega sejmski prostor 130.000 m², kar je razmeroma zelo mnogo, če ga primerjamo s tržaškim sejmom, ki obsega 30.000 m².

Letošnji velesejem bo nedvomno boljši po kakovosti razstavnih predmetov, ker bodo vsled pomanjkanja prostora predvsem ti upoštevani. Že danes pa si je vodstvo velesejma na jasnem, da bo že prihodnje leto treba sejmski prostor razširiti, kar je prav mogoče, sa je v smeri Rosentaler Strasse n. pr. športno igrišče, katerega lastnik je občina.

Sedaj so v teku tudi nekatera izboljševalna dela na razstavnem prostoru. Tako letos v velikih lopah levo od vhoda iz St. Ruprechtstr. ne bo več lesenega poda, ker se je izkazalo, da je nerentabilen že zaradi tega, ker ga je treba vsako leto odstraniti in spet postaviti. Namesto njega bodo napravili asfaltna tla. Vsaka teh lop je velika 76x21 metrov. Ker je med njimi bilo treba napeljati vodne odtokove in jih priključiti kanalizacijskemu omrežju, ki je bilo napeljano lani, bodo ta dela stala vendarle

NONČA VES

Žalosten dogodek

Zadnje nedeljo, dne 15. julija so nabiranci črnic našli v gozdu nad Nončo vesjo mrtvo truplo nekega fanta iz Blata, ki je bil odsoten že tri tedne in ga nikjer niso mogli najti. Čudimo se temu, kako je vendar mogoče, da se orožnikom ni posrečilo že prej najti omenjenega trupla, ker imajo v takšne svrhe vendar temu primerna sredstva.

Razumljivo je, da ob takšnih žalostnih in podobnih prilikah krožijo naokoli razne govornice, zelo malo pa jih je, ki bi temeljile na pravi in resnični podlagi. Če se spomnimo na verodostojne besede, da ni pametno govoriti o mrtvih slabo, potem nismo nikakor upravičeni izrabiti resen in žalosten dogodek v tem smislu, da pometamo pred pragom naših sosedov in sosaščanov. „Kdor je brez greha, naj vrže prvi kamen nanj“ in „Kdor stoji, naj gleda, da ne pade“, tako je rekel Kristus sam. In če je govoril te besede On, potem vemo, da niso imele veljavno samo takrat, ampak, da jih je treba upoštevati tudi dandanes — kljub temu, da to večnoveljavno resnico tako radi pozabimo.

KAZAZE — PUDLAH

V nedeljo, dne 8. julija sta se poročila Pavel Kovač, pd. Rutnikov v Kazazah in gđc. Marija Sadneg, pd. Turnarjeva iz Pudlaha (fara Suha).

Poročne obrede je opravil preč. g. župnik Igerc iz Suhe. Vesela poroka pa je bila v Potlačah v gostilni Pvankar, kjer so se imeli svatje, ki jih je bilo čez 60, prav dobro.

Po očetovi smrti pred par leti je slonelo glavno delo na Pavlovihi ramah, sedaj seveda še tembolj, ko je na tem, da prevzame Rutnikovo posestvo. Zato je potreboval tudi nežne roke, ki mu bo stala ob strani in pomagala nositi skrbi vsakdanjega življenja. To oporo pa je dobil v Turnarjevi Micki. Mlademu paru želimo na novi življenjski poti mnogo sreče in obilo božjega blagoslova.

Ob tej priložnosti farani Pavlu zahvaljujemo za vestno opravljanje mežnarske službe, katero vrši že leta, in ga prosimo, da nam ostane kot mežnar tudi v bodoče zvest.

ŠTEBEN V PODJUNI

V nedeljo, dne 8. julija smo pokopali na farnem pokopališču v Štebnu Frančiško Škorjanc. Rajna je bila poznana daleč naokoli in je bila vobče priljubljena. Bila je verna in če je le utegnila, je šla vsak dan k sv. maši in prejela sv. obhajilo. Bog naj ji za vsa dobra dela podeli krono večnega življenja!

okrog pol milijona šilingov. Ta vsota pa se bo v kratkem povrnila, saj so že do sedaj tiste stalne razstavne lope služile tudi med letom in celo pozimi raznim namenom. V veliki razstavni ladji sredi sejmskega prostora so bile n. pr. shranjene velike zaloge krmil in žita, srednji trakt pa je služil raznim športnim prireditvam. Tudi mladinska šola za šoferje je imela tukaj svoj dom, v manjših lopah pa so čez leto shranjeni razni stroji ali predmeti, ki se razstavljajo ali pa so potrebni vsako leto v času velesejma. Razstavišče je med letom dobro služilo tudi še v druge svrhe. Spomnimo se samo na številne tomlje, cirkuške predstave itd. Koroški velesejem v Celovcu je dobil svoje mesto v središču gospodarskega in družabnega življenja.

ZASTOPSTVO KOROŠKEGA VELESEJMA PRI KANCLERJU ING. RAABU

Zvezni kancler ing. Julius Raab je dne 23. julija sprejel na Dunaju prezidenta Koroškega velesejma mestnega svetnika Novaka in ravnatelja velesejma Gutschmarrja k daljšemu razgovoru. Kancler se je informiral o razvoju Koroškega velesejma — Avstrijskega lesnega sejma v Celovcu. Ob koncu razgovora je dal zvezni kancler zagotovilo, da bo letošnji Koroški velesejem kot edini velesejem v Avstriji dne 9. avgusta osebno otvoril.

Pri nas na Koroškem

ŠT. LIPŠ PRI DOBRLI VESI

Mladina, kam se ti tako mudi?

Včasih smo tudi peš daleč prišli...

V noči od 1. julija ob dveh zjutraj sta se vračala iz ogleda živine, ki se pase na Peci. 21-let. posestnik Karel Safran in Janez Petjak, doma ob iz Zagorij, z motornim kolesom proti domu. Vštric vasi Pojune pa se je zaletel Karel Safran v kup gramoza ob cesti. Pri tej prometni nesreči je vrglo v loku Janeza Petjaka na bližnjo njivo in je k sreči zadobil le lahke poškodbe. Karel Safran pa je padel tako nesrečno, da je bil na mestu mrtev. Safran je prejel šele letos pred par meseci od svojega strica na Zagorju lepo Brunnikovo kmetijo in je obetal biti kljub svoji mladosti prav priden gospodar.

V nedeljo, dne 8. julija popoldne pa sta se peljala z motornim kolesom iz rebrške tovarne, kjer sta zaposlena. Miha Marček, pd. Riglov in Simon Novak, doma oba iz Št. Lipša. Po cesti, ki pelje iz Zitare vesi na Št. Lipš, je šel peš Drobežev hlapec iz Zitare vesi, ki je hotel obiskati svojo sestro. Hlapec je bil precej gluhi in se je motorju izognil nekako tako, da je pač padel na cestni tlak. Z ozirom na to ga je zadelo tako močno, da je bil na mestu nesreče mrtev, medtem ko sta zadobila pri padcu Marček in Novak le lažje poškodbe. S tem je umrl v Zitari vesi zadnji hlapec.

SELE

Žeganje 1. julija je poteklo v miru in veselo, tako smo poročali zadnjič. Pa ne za vse! Isto nedeljo zvečer sta prekorajčila državno mejo 24-letni Viktor Šestan in 20-letni brat Slavko, doma iz okolice Varaždina. Ker terena nista poznala, sta zašla v Košuti v Hajnžev žleb in tam je prvi strmoglavil čez pečine 30 do 40 metrov globoko in se ubil. Težaven posel so imeli orožniki, da so ga našli in spravili do mrtvašnice. Pokopali smo ga v četrtek zjutraj na tukajšnjem pokopališču. To je letos že drugi smrtni slučaj pri nedovoljenem in skrivnem prestopu meje.

Isto noč zjutraj okoli treh pa se je zgodila nezgoda pri vožnji z motornim kolesom. Spodnja Bošnjakova Mici je pomagala kot natakaraica v Mažejevi gostilni. Hauptman Andrej ji je hotel ustreči in jo peljati domov. Pa že pri Turškem križu je počila pnevmatika in ju je vrglo. Vozaču

NOVA MAŠA V MEDGORJAH

Dne 5. avgusta bo imel v Medgorjah slovesno novo mašo preč. g. Cirjak Kunnacherry.

Preč. g. novomašnik je bil rojen 11. sept. 1928 v Kaduthuruthy v Indiji ob vznožju najvišjega gorovja Himalaje. Ljudsko šolo je dovršil v domačem kraju, gimnazijo pa v Kattayamu. Filozofijo je študiral v Allwayu, bogoslovje pa v Rimu na papeški misijonski univerzi „Propaganda Fide.“ Mašniško posvečenje je prejel v cerkvi misijonskega zavoda Propaganda Fide v Rimu.

Fide“. Na tej univerzi študirajo bogoslovci iz 42 različnih narodov. Tudi naša škofija ima enega bogoslovca na tej univerzi in prav ta naš bogoslovec koroški rojak g. Stern Ciril iz Kort pri Zelezni Kapli je povabil na Koroško g. Cirijaka, da med nami praznuje najlepši dan svojega življenja — svojo primicijo. G. novomašnik se je prijazenemu vabilu odzval in tako bomo imeli prvič novomašnika iz daljne Indije iz misijonske škofije Kottayam med nami. Pri tej novi maši g. novomašnik ne bo imel nikogar od svojih dragih domačih, zato mu bomo koroški verniki naredili pristočno lepo novomašno slovesnost ter skušali po naših močeh narediti vse pristočno domače.

Ker je g. novomašnik sin revnih kmečkih staršev in bo potreboval v svojem bodočem misijonskem delovanju vsega, zato se obrachamo s prošnjo na dobra srca, da bi mu z darovi mogli nakupiti vse kar potrebuje kot duhovnik pri sv. maši. Bo to dar novomašniku-misijonarju ob njegovem najlepšem dnevu. Zato se sprejemajo darovi tudi po pošti že v naprej in kdor bi ne mogel na novo mašo, lahko pošlje svoj dar na sledeči naslov: Rev. D. Cirjak Kunnacherry,

so se le malo pretresli možgani, dekleta pa je zadobila poškodbe na roki in popoln prelom noge nad gležnjem. To je že njena druga nesreča na motornem kolesu. Zdaj v bolnici visi na privezani nogi in premišljuje, da naglica nikoli ni dobra. Želimo ji, da popolnoma okreva in naj zanaprej ne sede več na motor, kajti v tretje gre rado!

KOTMARA VES

Dne 10. t. m. smo imeli žalosten pogreb. Poslovili smo se od mlade Vulovčine, hčerke ugledne Motijeve družine na Novem Selu. Skozi pol leta se je borila proti jetiki ter ji končno podlegla, stara še komaj 33 let. Zapušča svojemu možu, s katerim je bila 5 let srečno poročena, dva majhna otročiča. Ogmorna udeležba pri pogrebu je bila globoko občuten izraz sožalja do težko prizadete družine. Rajna je rada prebiralala Mohorjeve knjige in naše liste. Naj počiva v miru! Sorodnikom naše sožalje!

Taisti dan smo pokopali tudi pd. Vrtnika na Ilvju. Pogrebne obrede je opravil č. g. Jozi Stich, bivši Vrtnikov sosed.

ŠT. JAKOB V ROŽU

V soboto, dne 21. julija 1956 je v Lešah v Gospodu zaspal Janežičev oče Jožef Janežič. Minuli ponedeljek ga je številna množica pogrebcev spremljala na pokopališče k sv. Jakobu. Pogrebne obrede je opravil domači župnik č. g. Karicelj ob asistenci župnika na Dravi č. g. Zaletela. Janežičevi družini naše pristočno sožalje.

(Poročilo objavimo v prihodnji številki.)

Zlata maša preč. g. Antona Demšarja

Na praznik sv. Mohorja in Fortunata, dne 12. julija, je praznoval preč. g. Anton Demšar v slovenski cerkvi v Celovcu svojo zlato mašo.

Rojen v Trliču na Gorenjskem je bil 12. julija 1906 posvečen v duhovnika. Pred vojsko je bil nazadnje župnik v Zasipu pri Bledu. Po vojski je prišel v bolnico usmiljenih bratov v št. Vidu na Glini. Njegovi energiji in gorečnosti pa ni zadostovalo le delo v bolnici, ampak je pomagal še v fari, imel veliko šole in izredno požrtvovalno pomagal svojim sorojakom. Svojo hvalečnost sta mu izkazali bolnica in fara v slovesnosti zlate maše, ki jo je praznoval 8. julija v št. Vidu in kjer smo videli, kako veliko spoštovanje vseh uživa zlatomašnik v št. Vidu.

12. julija pa smo se zbrali njegovi sobratje — 48 nas je bilo — predvsem pa njegovi rojaki v slovenski cerkvi, kjer nam je č. g. Demšar ob 50-letnici posvečenja krepko in mladeniško zapel „glorio“. Asistirala sta mu č. g. dekan Fatur in č. g. p. Jakob. Pridigal je mons. dr. Jože Jagodic.

Slovesnost je predvsem povzdignilo krasno petje duhovniškega zbora.

Tudi pri skupnem kosilu je bilo lepo praznično in domače in je vmes zapel več pesmi duhovniški zbor. Mil. g. kanonik dr. Blüml je zlatomašniku čestital v imenu duhovniške „Sodalitas“ in seveda tudi navzočemu zlatomašniku proštu g. Benetku in srebrnomašnikoma g. Holmarju in č. g. Millionigu. Zlatomašnik je poudaril, da je danes zelo srečen in da je bil ves čas kot duhovnik srečen.

Zlatomašniku želimo, da bi še dolgo tako zdrav in močan deloval v vinogradu Gospodovem. Na mnoga leta!

Pfarramt Mieger, Post Grafenstein, Kärnten.

Sporred: 4. avgusta, sobota: ob 8. uri slovesni sprejem g. novomašnika pred farno cerkvijo v Medgorjah, nato slovesni blagoslov.

5. avgusta, nedelja: ob 9. uri slovo-pozdrav pred župniščem, nato procesija k novomašnemu oltarju, sledi nova maša z ljudskim petjem, ki ga spremlja godba med novo mašo je slavnostna pridiga mil. g. prošta Trabesingerja v obeh deželnih jezikih. Po novi maši pa deli g. novomašnik novomašni blagoslov v farni cerkvi. Ponovitev nove maše bo na Kamnu, dne 12. avgusta ob 9. uri na praznik sv. Lovrenca, farnega patrona župne cerkve na Kamnu v Podjuni.

Stroj nadomešča človeške roke

„Kmetje opuščajo pridelovanje okopavin.“ Povsod primanjkuje poljskih delavcev. Vsak delavec gre raje tja, kjer dela samo določeno število ur in ves preostali čas je njegov. Pri kmetiji je pa tako, da ni vedno mogoče delo opraviti v določenem času in ob vsakem vremenu. Delamo pod milim nebom in se moramo vedno ozirati na vreme. Četudi ob slabem vremenu ne držimo rok križem, moramo čakati na lepo vreme, ki ga zahteva obdelovanje zemlje, pridelovanje vsakdanjega kruha in živinske krme. Ker je taka stiska s poljskimi delavci in je ročno obdelovanje zemlje drago, smo primorani kmetije čimbolj mehanizirati. Mehanizacija je v današnjih časih tako na višku, da marsikje že samo domača družina obdeluje velika posestva. Pri nas še nismo tako „napredni“, v Ameriki pa že v splošnem. Tam je trosenje gnoja, oranje, setev, žetev opravljena s stroji brez večjega števila delavcev. Mlatijo kar na polju, kjer vse nakladanje snopja, mlatev, spravlanje žita v vreče, na vozove itd., opravijo stroji. Žito takoj prodajo in ga imajo v velikih silosih, kjer je zopet vse tako urejeno, da se posuši med neprestanim dviganjem in presipavanjem. Zato se ne čudimo, da je ameriško žito na svetovnem trgu tako poceni. Tako ameriški kmetu-farmerju kljub velikemu gruntu še vedno ostane toliko časa, da sede v svoj avto in se pelje po deželi na strokovna potovanja.

Tudi pri nas imamo že veliko dobrih kmetijskih strojev, ki nam delo olajšajo. Le na ta način bomo lahko ostali še nadalje zvesti pridelovanju potrebnih okopavin. Zlasti v naših nižinskih krajih bi ne bilo pametno opuščati tovrstno rahljanje orne zemlje.

Pred nedavnim je rekel večji kmetovalec, da zemljo le zato obdeluje, ker jo z okopavinami najbolje pripravi za setev žitaric, v katere poseje deteljo in travne zmesi. Ima pa tudi velike gozdove, ki so mu glavni vir dohodkov, zato kaj nerad da delavca iz gozda, da s stroji obdela lepe njive. Pravi, da

isti delavec v gozdu več zasluži že s samim čiščenjem gozda. Zato je njive, ki so najbolj oddaljene, posejal s travnimi mešanici in nekaj ha travnikov spremenil v pašnike. Tam ima živino na paši ves dan in na noč jo zažene v dobro prezračen hlev. Za vroče poletne mesece pa bo zgradil zasilne hleve v okolihu pašnikov, kjer bo živina pod streho ob slabem vremenu in v hladnih nočeh.

Seveda tako ne moremo gospodariti, če ni zato potrebnih sredstev. On ima v gozdu „zlato rezervo“ v zrelem lesu, ki ima še vedno tako dobro ceno. Zato je pa tudi lahko nakupil vse potrebne stroje in praktično orodje, s katerim olajša dela na travniku, polju, hlevu, v hiši itd.

Tudi številni drugi kmetje, ki nimajo tako močne „zlate rezerve“, so svoje gospodarstvo že opremili s potrebnimi stroji. Dober gospodar je pa le tisti, ki zna s stroji lepo ravnati, jih ohraniti, vzdrževati. Amortizacija stroja gre svojo pot, stroj je računsko vsako leto manj vreden, a v resnici še tako ohranjen, da bo dobro služil še mnogo let potem, ko ga bomo imeli na papirju že izpisane.

V strojih je velik kapital, v njih so naši prihranki in žulji. Stroj, ki služi gospodarstvu več dni v letu, je več vreden kot oni, ki ima le majhno število opravljenih ur na leto.

Razgovor o strojih je na mestu zlasti v današnjih časih, ko primanjkuje delovnih moči in je tako potrebno ohraniti naše družine pred begom v mesta na lažje in morda boljše plačano delo. Naša rodna gruda pa ostane brez krepkih kmečkih rok, ki bi se te naše lepe zemlje oklenile z veliko ljubeznijo. Tudi poljedelstvo je dobičkanosno. Naša dežela bo kmalu polna letoviščarjev, ki bodo tem raje hodili k nam, kajti vzorna posestva in lepo urejena gospodarska poslopja in snažne hišice, v katerih vonj po cvetju in snagi prijajo očesu, obenem pa s kvalitetnimi pridelki zalagajo hotele in druga gostinska podjetja za tujce, tako da slednje morejo konkurirati z drugimi, na tem področju že renomiranimi kraji.

Nemci najboljši gostje

Avstrijska Narodna banka sporoča, da je konec junija znašala vrednost tujih valut, ki so jih prinesli v Avstrijo inozemski turisti, 391 milijonov šil. Na prvem mestu je nemška marka, katere protivrednost v avstrijskih šil. znaša 147 milijonov. Nato sledijo nizozemski gulden 54 mil., angleški funt 49 mil., ameriški dolar 46 mil., francoski frank 34 mil. in švicarski frank 10 mil. V primeri z lanskim letom je pritek vseh tujih valut razen švicarskega franka, znatno narasel.

Tudi letos rekordni izvoz lesa

Kljub zastoju lesnega izvoza v prvih mesecih letošnjega leta je trgovina v zadnjih mesecih s tem blagom zavzela tak obseg, da je skupna količina izvoženega okroglega in rezanega lesa v prvem polletju 1956 preseгла lanski rekord za 10 odst. Rezanega in obdelanega okroglega lesa smo izvozili skupno 1.72 milijonov kub. m (lani 1.57 mil. kub. m.) jamskega lesa 142.000 m. (lani samo 42.000). Strokovnjaki so mnenja, da bi nadaljnje povečanje izvoza surovega lesa spravilo v težave domačo predelovalno lesno industrijo.

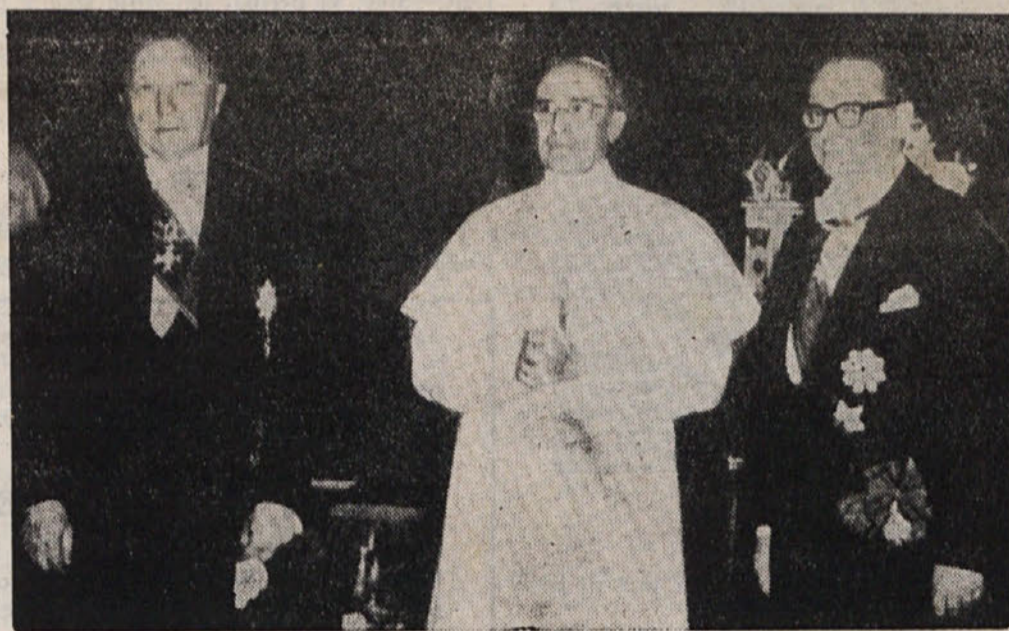
Največji tuji odjemalec je tudi letos Italija (s 732.000 kub. m.), sledijo ji Zapadna Nemčija (428.000), Nizozemska, Francija, Madžarska in Švica. V primeri z lanskim letom se je izvozna količina v Italijo še nekoliko povečala, a v Francijo pa kar potrojila, dočim je delež Zapadne Nemčije nekoliko padel.

Povečan primankljaj železnic

Obračun avstrijskih zveznih železnic izkazuje tudi v letu 1955 poslovni primankljaj v znesku 1450 mil. šil. V primeri z lanskim letom se je povečal za približno pol milijarde šil.

V okviru izrednega proračuna je bilo porabljenih 721 mil. šil. za nove investicije. Od tega so porabili za elektrifikacijo raznih prog skupno 438 mil. šil. Elektrificirane so bile naslednje proge: Beljak — Področica, Wels — Passau in Vöcklabruck — Kammer—Schärfling. Ostanek denarja je šel za druge investicije.

Potniški promet je narasel za 9,2 odst. ter gre povečanje pretežno na račun inozemskih potnikov. Tovora so prevozili 44,5 milijonov ton s 2.074.000 vagoni. Povečanje proti letu 1954 znaša 7,7 odst.

Državniki, ki pridejo v Rim, navadno obiščejo tudi sv. očeta. Na sliki je zapadno-nemški kancler Adenauer pri sprejemu v Vatikanu (AND).

Nevarno srečanje z medvedko

Kot drugod v Evropi so tudi v gostih kočevskih gozdovih nekaj številni medvedje začeli izumirati. Posebno zadnja vojna jih je hudo prizadela, kajti številne vojske, domače in tuje, so prebrskale zadnji kotiček gozdov in iztaknile tudi vsak — medvedji brlog. Zato so po vojni postavili medvede pod zaščito in so se v zadnjih letih kosmatinci kar dobro razplodili na veliko jezo kmetov, katerim delajo precej škode. Ne le, da so pred meseci napadli kravo s teletom v Gorjancih, tako da so morali oba potem zaklati, ampak radi obiskujejo tudi dolenske vinograde in zobljejo sladko grozdje. Ker pa jih nihče ne preganja, so tudi medvedje postali precej miroljubne živali in se človeku najraje godrnjaje umaknejo s pota.

Skupina lovec se je odpravila v bližini Prečne na Dolenjskem na pohod na divje svinje, ki delajo še večjo škodo. Naenkrat je eden izmed psov začel srdito lajati. Lovec Lužar je sledil psu skozi gosto goščavo, ko je povsem nepričakovano planila nanj odrasla medvedka z veje bližnje smreke ter ga s prednjima šapama tako trdo objela, da se je lovec v tistem hipu zrušil na tla. Takrat pa se je njegov zvesti pes „Boj“ srdito zakadil v medvedko ter zasadil svoje ostre zobe v njen kosmati kožuh na hrbtu.

Našim gospodinjam

Muha — nadležni poletni gost

Istočasno s toplimi in soparnimi poletnimi dnevi se pojavi tudi hišna muha. To je samo ena od stoterih različnih vrst muh, ki nam poleti prinese marsikatero neprijetnost. Ne samo, da nas nadleguje pri kosilu ali opoldanskem spanju, temveč je škodljiva tudi našemu zdravju in marsikdaj povzroči različne bolezni — okužbe, kot n. pr.: črevesni katar, vročico, obolelne želodca in različne izpuščaje. Muha, ki je bila ravnokar na rani kake nalezljive bolezni, se čez nekaj trenutkov mirno vsede na obraz zdravega človeka, ali na pecivo, oziroma živila, ki jih potem zaužijemo in tako z njimi tudi vsemogoče bacile.

Znanstveniki - bakteriologi so dokazali, da prenaša ena sama hišna muha približno 1 milijon bacilov.

Pa tudi z ozirom na živila je muha nevarna. Zato se tisti, ki imajo muho za majhno nedolžno živalco, zelo motijo. Muha leže zelo rada jajčeca v sveže meso in sir. Ker so ličinke zelo majhne, jih največkrat preremo in pridejo tako z zaužito hrano v želodec in črevesje, kjer povzročijo različne bolezni, za katere pa dostikrat ne moremo najti pravega vzroka in so naši sklepi o vzroku obolenja napačni. So pa tudi muhe, ki ležejo jajčeca izključno na solato, čebulo, kolerabo in drugo zelenjavo.

Hišna muha, ki z razliko drugih žuželk, ne pika, a je vendar s svojo vsiljivostjo in posedanjem zelo neprijetna, ima tudi to lastnost, da se izredno hitro množi. Vsaka muha lahko zleže v eni uri do sedemdeset jajčec. Vsaka muha lahko doživi v enem letu 12 rodov in zapusti nekaj stotin potomcev. Če bi izračunali, bi prišli do astronomskih števil, kar se tiče potomstva ene same muhe.

K sreči pa narava sama poskrbi za sovražnike nadležnih muh, ki zelo razredčijo njihove vrste. Tudi človek mora storiti vse, da pokonča čim več muh. Amerikanska vojska je v vojni na Kubi l. 1896 izgubila

na epidemiji tifusa, katerega so raznesle muhe, desetkrat več vojakov zaradi bolezni kot pa zaradi vojnih operacij samih. Tudi v prvi in drugi svetovni vojni je izgubilo življenje mnogo ljudi zaradi bolezni, ki so jih prenašale muhe.

Še praktičen zaključek! Paziti moramo, da zlasti poleti ne puščamo nepokritih ostanov jedil. Posebno v kuhinji bodimo v tem času natančni in snažni. S prepihom preženemo muhe iz stanovanja. Zelo uspešno pa jih uničujemo z različnimi kemičnimi preparati, n. pr. z DDT praškom. Zelo priporočljivo je, da notranje stene hlevov večkrat prebelimo. S tem ne ščitimo samo živine, temveč tudi sebe.

Ob sinovi postelji

Sedim ob Tvoji postelji, moj sin, in čuvam, kakor že dostikrat, Tvoj spanec. Kmalu boš mladenič in v Tvojem obličju se zrcali že mož. Nemirno je Tvoje spanje. Življenjske sile se prebujajo v Tvojem telesu; sile, ki Te bodo odvedle nekega dne in se boš ločil od mene. S svojim belim oblačilom Te odeva nedolžnost in ganljiva čistost odseva s Tvojih oči.

Se si moj, čisto moj, toda... Ze čutim, da se čisto nalahno oddaljuješ. Lastno življenjsko pot boš nastopil. Ze slutiš, da je življenje težka borba, pa čeprav Tvoje skrbi šestnajstletnika nosi in zdravi Tvoja mati. Toda ne vseh. Vem, da moraš hoditi tudi sam trnjevo pot življenja in se priboriti do resnice. Za to pot Ti lahko dam samo nauke, angel varuh pa naj Te čuva in spremlja, ko boš truden in morda strt.

Oh, ko bi vedela kaj vse Ti bo življenje prineslo! Sinko moj, življenje je božji dar in Tvoje človečanstvo ga oblikuje. Ne bom vedno ob Tebi. Prišel bo dan, ko Te bom zapustila in se za vedno poslovila. Slovo od Tebe mi teži srce. Želim pa Ti, ljubi sinko, da ne bi bil v težkih urah sam, da bi imel ob sebi dobro bitje in tolažbo plemenite duše.

Srebrna mesečina prihaja skozi okno. Nalahno Te poljubim in prosim Boga, da bi Te spremljal s svojim blagoslovom in da bi mu bil Ti zvest v sreči in nesreči.

PRAKTIČNI NASVETI

Petersilj se da prav lepo posušiti. Povežemo ga v majhne „butarice“, ki jih posušimo na topli plošči štedilnika ali v pečici. Tako posušenega hranimo v steklenih kozarcih.

Uvel zelen peteršilj ne dajamo v vodo temveč ga z mrzlo vodo poškopimo in pokrijmo s krožnikom. Petersilj bo spet svež in tako vzdrži več dni.

Solata ostane dalje časa sveža, če jo zavijemo v časopisni papir in hranimo na hladnem, temnem prostoru.

Gumijaste dežne plašče, ki so postali trdi, operemo v navadni, čisti vodi in jih obešimo na obešalnik, da se posuše.

Krpe, ki jih uporabljamo, pri umivanju posode moramo vsaj enkrat tedensko oprati v vodi, ki smo ji dodali sode. Po vsaki uporabi pa jih moramo splakniti in obesiti, da se dobro posuše.

Barbarsko bogoskrunstvo

V cerkvi na Rovih blizu Kamnika (v Sloveniji) so ljudje vso cerkev lepo okrasili, ker so imeli drugi dan prvo sveto obhajilo otročičev. Ponoči 27. maja pa sta vlomila v cerkev skozi okno pri stranskem oltarju dva človeka in napravila v njej žalostno razdejanje. Drugo jutro so našli obe mali banderi razcefrani, velikemu banderu pa odlomljen križ. V zakristiji je bil pripravljen plašč raztrgan in podobe v spomin sv. prvega obhajila razmetane po tleh. Iz zakristije je bila odnešena mašna knjiga in en velik kelih, iz cerkve pa misijonski križ.

Pri velikem oltarju pa so bile vse rože s posodami, vodo in prstjo razmetane po tleh in v vse to so bile raztresene in pomendrane vse male hostije, ki so bile v tabernaklju. Ciborij in monštranca nista bila odnešena, pač pa zvita in skrivljena, kolikor je to človeška roka zmogla. Poteptanih sv. hostij ni bilo mogoče pobrati. Prvoobhajanje je moral dušni pastir v njihovem najlepšem jutru peljati v sosedno župnijo Radomlje, da so tam prejeli Jezusa.

Oblast je vlomilca prijela in zaprla. Misijonski križ so ravno pred birmo našli v bližnjem gozdu. Tudi odnešene reči so pozneje odkrili.

JUGOSLAVIJA NAJVEČJA PROIZVALKA SVILNIH KOKONOV EVROPE

Letna proizvodnja kokonov (sviloprejnih zavitkov) v Jugoslaviji je leta 1955 znašala 325 milijonov ton. Glavno središče sviloprejstva je Veles v Makedoniji, kjer gradijo tudi veliko tovarno svile z letno zmogljivostjo 900 ton. Ker v celi Evropi gojenje sviloprejk nazaduje, gre del jugoslovanske proizvodnje za izvoz. Tako je v zadnjem času kupila večjo količino celo Italija, ki je že od nekdanj veljala za največjo proizvajalko tega blaga.

Notranji glas

Nepokojni vi ljudje!
V daljno strmo visočino,
v brezen temnih globočino
vam uhajajo želje!

Eno je potrebno le:
skrbi zase, ljubi brata,
dvigni ga, odpri mu vrata,
a sodnik naj bo — srce!

Fr. Levstik

Prišel je čas dopusta in s tem oddiha

Delaven človek, ki ves božji dan in večino leta razen praznikov in časa dopusta nima časa, da bi se oddahnil. Zlasti meščani so danes bolj ko kdaj prej potrebni čistega zraka in sonca, predvsem pa miru. Dnevni dopusta še pred leti niso toliko veljali kot danes. Takrat je človek večinoma ostal doma in se posvetil svojim osebnim zadevam ali koristnemu poslu, kvečjemu je s svojo družino napravil nekaj izletov v bližnjo okolico v svoje priljubljene kraje. — Danes pa želi vsak izkoristiti svoj službe prosti čas v največji meri, da bo daleč od svojega utrudljivega službenega mesta, da bo doživel in videl nekaj, česar še ni videl in doživel. Čim težja je služba, tem večja je njegova zahteva po oddihu, po lepoti narave, miru in čistosti zraka.

Fotografski aparat je pač predmet, ki je značilen za take potnike. Skoraj ni modernega ali bolj rečeno, človeka, ki ni izgubil stika z današnjim časom, da ne bi nosil s seboj fotografskega aparata. S tem si pač obdrži tudi optično verodostojno vse, kar si videl in v čemer živiš tudi potem, ko si se že postaral in kaže slike potomcem ter si oživiš spomin na lepe doživljaje.

Seveda, če že govorimo o potomcih, so ti včasih še prav majhni, v Evropi smo v zadnjih letih povzeli za ta izraz „baby“. In za te vrste zemljanov pa je treba otroškega vozička. Lepe, praktične in moderne si je pač treba izbrati. To vam pove oglaševalne beljaške tvrdke v zadnji številki.

In... brez kovanja ni dopusta. Lepo telo si želi, oz. pričakuje prav tako kopalno obleko in vse priklone, ki so s tem v zvezi. Starejši človek si želi

prav tako kopalno obleko, ki bo pač pomagala njegovemu telesu do lepšega vtisa. Tudi o takih rečeh govori oglaševalni Gruner...

Kaj pa če nastane slabo vreme? To ni spričo atomskega podnebja (če imamo res z njim kaj opraviti) nič čudnega. Tedaj je treba imeti v garderobi vsaj kak dežni plašč. Najboljši bi bil Hubertus...

Mnogi pa jo mahnejo na dopust z lastnimi avtomobili. Ti so potem seveda neodvisni od vseh obveznosti do družbe morebitnih neznanih sopotnikov. Toda družina ali pa tudi posameznik v avtomobilu doživlja pa veliko prednost, če mu v vozilu pojejo vesele melodije in ga radoste, poživljajo, mu dajejo dobro voljo. In to vse pripravi običajen avtoradijski aparat. Te ima v izbiri podjetje Schmidt v Celovcu in montiranje je zadeva najkrajšega časa...

Tako opremljeni homo na izletu imeli vse, kar bomo potrebovali in ne bo nam skazilo dobre volje niti slabo vreme. Zato skušajmo naš dopust čim bolj izrabiti, kajti na dopust iti se pravi, si oddahniti, se ločiti nekaj časa od kamnitih zaporov mestnega življenja in se sprostiti od vsakdanjih službenih obveznosti in skrbi. Kjerkoli preživimo naš dopust, bodisi na planinah, ob jezeru ali na deželi... povsod nas obdajajo osrečujoča zavest in prijetna čustva, da smo prosti, da se lahko vdamo za nekaj dni ali tednov svojim željam in predvsem, da si oddahnemo od težkega dela in tako nabereemo novih moči za nadaljnje poklicno delo.

Butalski policaj in Cefizelj

Bolj na ono stran leži vas, ki se ji pravi Butale. V Butalah so imeli obč. hlapca, ki je ob delavnikih pasel govedo, živino in lenobo. ob nedeljah pa si je poveznil na glavo rdeče obšito kapo, v roke pa je vzel helebarde ali sulico in je tako bil policaj, strah vseh tolovajev.

O tem policaju je slišal tudi grozanski razbojnik Cefizelj, ki so pravili, da je že sedem ljudi zadušil in tri ženske. Pa je zasrbelo Cefizelja, da si gre ogledat policaja. To je bilo tisto nedeljo, ko obhajajo v Butalah vsakoletno žegnanje. Cefizelj se je okorajžil in šel ta dan v Butale ter se nastavljal policaju tik pod nos.

Policaj je rekel: „Hop, Cefizelj, te že imam! Marš v luknjo! Imamo krojača, ki se mu pravi rabelj. Ta ti bo vzel mero okrog vratu.“

Cefizelj ni rekel ne bev ne mev in je šel s policajem. Pa prideta mimo peka.

„Oh!“ je vzdihnil Cefizelj, „dokler še lahko požiram, en sam edini koruzni hlebček bi pojedel. Pravijo, da tako dobrih ne peko nikjer kakor tu v Butalah.“

„Nu!“ je pritrdil policaj. „Pri nas imamo masten gnoj, naša moka iz naše koruze je kakor zabeljena.“

In ker je bil pek član občinskega sveta, mu policaj ni maral odjesti dobička in je pustil Cefizelja v pekarno. On pa se je postavil s helebarde ali sulico pred vrata, da ga tam počaka. Čaka in čaka, pa ga ni bilo Cefizelja — šent je bil odšel pri zadnjih vratih in se niti ni poslovil. Policaj hud — krščen matiček — tako je bil hud, da je kar

pljunil. Ali Cefizelja ni bilo in jeza ni nič pomagala.

Poteče teden, potečeta dva, pride tretja nedelja, pa je Cefizelja spet zasrbelo, da gre v Butale. in je šel ter se nastavljal policaju pod nos.

„Hop,“ je rekel policaj, „ali te imam! Sedaj mi pa ne uideš več“ in ga je prijel za rokav.

Cefizelj je prosil zamere: „Tujec sem.“ je rekel, „pa sem zadnjič od peka zgrešil pot in vas nisem našel nikjer. To mi je bilo hudo, da se nisva srečala!“ — In je šel s policajem kakor jagnje za materjo.

Pa spet prideta mimo peka in Cefizelj se je spomnil, da je lačen. Lepo je prosil policaja, ki ga je pa vendar še spustil v pekarijo; mislil si je: „Ti si zviti, jaz pa še bolj. To pot mi pa ne uideš!“ In se je postavil na zadnja vrata. Čakal je in čakal, pa ni dočkal, ker je Cefizelj to pot šel zbogom pri sprednjih vratih. Ko je policaj opazil da ni Cefizelja več nikjer, je bil sila hud; malo je manjkalo, da ni zaklel.

Potečejo trije tedni in Cefizelj spet pride v Butale policaju pod nos.

„Hop,“ je rekel policaj, „ali te imam spet! Jaz ti že pokažem, kaj je butalski policaj, če mu boš uhajal!“ In ga je prijel za rokav.

Cefizelj ga je prosil, da naj mu nikakor ne zameri. „Ni vas bilo pri vratih.“ je rekel, „pa sem vas iskal do današnjega dne — celo do te ure sem vas iskal in vas do sedaj nisem mogel najti nikjer,“ in je šel s policajem in se ni nič branil.

Ko prideta mimo peka, si je Cefizelj spet

Da bi nikoli ne prenehalo biti...

Nekoč, vse pravljice pričenejo tako, je v deželi zavladala huda stiska. Nesreča za nesrečo je obiskala deželo. Suša, povodenj in toča so uničile letino, živina je hujšala in hirala. Ljudje pa so stradali kot še nikoli.

V tem času je sedel na obrežju reke mlad fant. Pomanjkanje mu je začrtało v lice bridke poteze in njegove lačne oči so zle zamisljeno v valove, tako da je začel obupavati nad mladostjo in življenjem. In ko je bil že prav na robu obupa, ga je tok reke spomnil na veliko bogato mesto, ki da leži tam ob zalivu, kjer se reka izgublja v morje. In v mestu, tako so pripovedovali splavarji, lahko človek še za življenje proda učenim gospodom samega sebe. Mladeničevo obličje je zalila rdečica veselja in upanja. Že je sklenil prodati svojo največjo dragocenost — srce. S srcem je imel vedno težave, vsa razočaranja so se kupičila v njem in potem ga je v prsih težilo in sklelelo. Prav lahko ga bo pogrešal! Zanj bo v mestu dobil gotovo kupe denarja. V grmovju si je urezal popotno palico in se z velikimi koraki napotil poleg reke v mesto.

Kakor so mu svetovali, se je mladenič najprej oglašil pri nekem zlatarju. Gospodična, lepa kot angel in s kot porcelan belimi rokami, ga je vprašala, kaj želi.

„Srce imam naprodaj!“ je samozavestno odgovoril fant. Že je videl pred seboj šopek bankovcev in vrsto najrazličnejših jedil.

„Zlato ali srebrno? In koliko tehta?“ je hotela vedeti gospodična.

„Ni zlato in ne srebrno“, je pojasnjeval fant. „Srce, ki utripa. je. Moje srce v prsih!“ In angel za pultom se je glasno zasmel. „Kaj, srce, pravo živo srce hočete prodati? Ah, težje obdržite kar zase!“

„Najbrž nimajo toliko denarja, da bi mi odkupili srce,“ je razmišljal fant, ko je bil zopet na ulici. Morda v banki? Tam imajo denarja na kupe!

Ponižno je vprašal pri okencu, koliko plačajo za pravo živo srce. Uradnik je ostr-

POLETNA MISEL

... Poletje je! Človek, v svojih najsamotnejših urah ti nisi sam. Nad teboj se boči modro nebo, krog tebe zelenijo polja in travniki; cveti drevje, ki bo jeseni rodilo sladke sadeže. Po njem pa šume čebelice, ki sesajo svojo življenjsko hrano. Vse piruje in vriska; tudi tvoja duša ne more ostati gluha za vso lepoto, ki tu seval

mel, potem je poklical še ravnatelja. Zdaj sta oba strmela vanj. Nato je ravnatelj sočutno poučil fanta: „Zal mladi gospod, srca pri nas trenutno nimajo veljave.“

To je bilo hudo, dvakrat hudo, ker se je vedno bolj in bolj oglasal glad. Fant je vstopil v zastavljalnico. Če ga že ne more prodati, ga bo vsaj zastavil. Ni si mogel misliti, da tudi tu ne bo uspel.

„To ni res...“ so komaj slišno šepetale fantove ustne, ko se je obrnil. Bil je zopet na cesti, lačen in žalosten. Toda obupal ni. Povprašal je še pri starinarju. Starček v prodajalni je zamisljeno zmajal z glavo.

„Hm, vidiš, fant moj, seveda je človeško srce velike vrednosti. Bi ti ga prav rad odkupil, a kaj naj počnem z njim? Kot posebnost bi ga lahko razstavil v oknu.“

„Potem moram sestradati...“ je mrmral mladenič.

Na ulici pa se je obrnil naravnost do nekega debelega gospoda z besedami: „Skleniva kupčijo. Jaz vam dam srce in vi me zato preživite do smrti.“

„Bravo, velja!“ je vzkliknil zadovoljno debeluhar. „Jesti in piti mi ne manjka, le srca nimam.“

Toda že po treh dneh je prišel debeluhar k mladeniču in dejal: „Izgubite se od menel! V teh dneh se mi ni posrečila niti ena kupčija!“

In mladenič je moral zopet na cesto. Hodil je sključeno in težko. Nova razočaranja so mu težila srce. Hodil je že dolgo, ko je srečal mlado, revno deklo z žalostnimi očmi. In ker srca ni mogel nikjer prodati, ga je podaril dekletu, ki je zavriskalo od veselja. Odslej sta potovala skupaj in skupno nosila težko breme razočaranja.

Usoda pa je bila mladeniču naklonjena. Našel je dober zaslužek, z dekletom sta imela dovolj vsega in sreča se je naselila pri njiju. Večkrat, ko so potem ob mraku zvonovi pozvnanjali k počitku, je slonel mladi mož ob prsih mlade žene in prisluškoval utripu srca. In njegova vroča želja je bila, da bi nikoli ne prenehalo biti...

Slovensko prosvetno društvo v št. Vidu v Podjuni vabi vse prijatelje in farane od blizu in daleč, ki ljubijo pošteno in lepo razvedrilo, na **KULTURNO PRIREDITEV**, ki bo v nedeljo, dne 29. julija ob 3. uri popoldne pri **Voglu v št. Primožu**. Na sporedu je veseloigra v treh dejanjih

„SVOJEGLAVČEK“

Ne zamudite te ugodne prilike in si ogledajte to igro, kajti že danes vam obljubimo, da se boste nasmejali do solz. Ne bo motilo našega ravnovesja, če bomo na odru videli svojeglavčka, želeli bi pa, da bi jih bilo v praktičnem življenju čim manj. Vsem kliče na veselo svidenje

društveni odbor.

Lepo vedenje

SPLOŠNA PRAVILA LEPEGA VEDENJA

V družbi ne skušaj imeti vedno prve, glavne in zadnje besede. Govori o stvareh, ki zanimajo ves krog. Ne dopusti, da bi se koga žalilo ali obrekovalo. Zagovarjaj vedno pravično stran, pa četudi morda gre za tebi sovražne ljudi.

Nikoli ne reci: „Lažeš“ ali „to je laž“, ampak, „oprostite, jaz sem drugače slišal“, „morda pa se motite“, ali „mar niste napačno poučeni?“

zmislil, da bi šel noter in si kupil koruzni hlebček. Milo je prosil, zagotavljal, da mu ne bo več nikoli ušel. Pa je rekel policaj: „Tiček ti, ali bi me spet rad namazal, kaj — pri tistih durih, ne, kjer mene ne bo? Ne boš me, Jaka! Daj semkaj groš, grem sam kupit koruzni hlebček, pa me ti počakaj sigurno tukaj!“

In je policaj šel in kupil. Ko pa pride nazaj in hoče dati hlebček Cefizelju, ni bilo Cefizelja več nikjer videti. Zaradi tega je bil policaj tako jezen, da je za Cefizljem jezik pokazal, kar je bilo še dobro, da Cefizelj tega ni videl, kajti bil je grozanski ropar, ki so pravili, da je zadušil že sedem ljudi in pa tri ženske.

F. Milčinski

Nikoli in v nobenem primeru ne dajaj ljudem živalskih ali drugih neprimernih priimkov.

Oblači se stanu in delu primerno. Hipermoderna kroji in prekratka krila te samo smešijo. Telesno lepoto ti poudarja lično ukrojena stanovska obleka v različnih barvah. Predvsem pa rednost in čistoča, ki jo odsevaš iz svoje zunanosti. Sicer pa vrednoti človeka njegova plemenita notranjost.

Pri naštevanju oseb stavi sebe vedno na zadnje mesto. N. pr. „gospod upravitelj, gđc. učiteljica in jaz smo bili na tla.“

Če kihan ali kašljaš, deni pred usta robec ali vsaj roko — komodnost naj ti teh malenkosti ne ovira.

Če komu kaj pade na tla, se urno skloniš in pobereš, le žepnega robčka ne pobereš, temveč samo opozoriš: „Oprostite, robček vam je padel na tla.“

V gneči si ne utiraj poti s komolci, prosil prostora z besedico „prosim“. Tudi drugače te besedice nikoli ne štedi! Ne sili naprej — vsem je treba priti na vrsto.

Prosi in zahvali se za vsako malenkost — tudi doma. Zahvalo sprejmi z besedico „prosim“. Sploh se je treba lepo vesti med domačimi! S tem pokažeš ljubezen do svojcev, mlajšim dajš dober vzgled, sam pa se mimogrede pripraviš za družbo.

P * I * S * A * N * O * * B * R * A * N * J * E

JULIUS KRETSCHMER:

Profesor Sedeas

Nekaj dni potem, ko smo bili osvobojeni iz taborišča, smo peš prekorali avstrijsko mejo. Tam smo ga tudi spoznali. Trudni, blatni in umazani, z voščenimi obrazi, s kot pest velikimi udrtinami tam, kjer bi naj bil želodec, smo se opotekali skozi noč. V progastih taboriščnih uniformah, z na gladko ostrženimi glavami, z razmršenimi bradami smo se vlekli proti življenju, ki se je od tega, ki smo ga imeli za seboj, zaenkrat razlikovalo le v toliko, da nisi bil utreljen, če se je opotekel iz vrste, in da te niso za kazen privezali na lesenega kozla in topli, če si se predolgo mudil v stranišču. In edino, kar nas je vse preženjalo, je bilo sovrašтво. Kmetje so pred nami zapirali vrata, tuje vojake so pa bodle v oči le stvari, ki so jim nudile kako korist. Tedaj se je nenadoma pojavil on med nami. Bil je dobro rejen in tudi njegovi čevlji so bili še kot novi. Niso požirali vode, kadar je stopil v mlakužo in ni bilo slišati klopota, kadar je zadel na kamen. Podplati njegovih čevljev niso bili iz lesa, kot naši. Nekaj časa je poskakoval poleg Mahra, potem pa ga je nagovoril. Le-ta pa mu je dal brco, da se je opotekal in zaostal, poleg Strohmeierja in mene. Mahajoč z rokama je skočil med nju. „Moje ime je Sedeas“, je dejal in napravil nek gib, ki bi naj bil poklon, „profesor Sedeas“.

„To se vendar pravi: Sedi!“ (prevod iz latinščine, op. prev.) se je zasmel Strohmeier, „če se ne motim in če me spomin še ni čisto zapustil...“ Poskakujoči mu je vneto pritrtil, pri tem pa niti ni opazil kako suho in neobičajno je zvenel Strohmeierjev smeh... Ves dan je ostal pri nas in ko je padel mrak, se je usedel ob našem taboriščem ognju. Kot orjaški blesteči obok je bila nad nami noč. Noben šum ni motil nočnega miru. Tedaj je vstal profesor Sedeas. Njegova črna senca je padla name in na Mahra.

„Končno,“ je dejal, „končno mora vendar nekdo povzeti besedo v tem zmedenem, krvavem času, stopiti pred mogočnike tega sveta in jim povedati dobro pridigo, ki se jim bo temeljito vtisnila v spomin. Pridigo o tem, da je treba vendar enkrat napraviti konec vsemu sovraštvu in zatiranju, sprotno vsemu dobremu v nas...“

„In vsa kri, ki je bila prelitá?“ je vprašal Strohmeier. Njegov glas je bil trd. „In vislice in talci, udarci z gorjačo, bunkerji, plinske sobe, vsaj naše nesvobode, če že nič drugega, pa vsaj lakota, maroge udarcev po goli koži...“

„Dovolj, dovolj!“ ga je prekinil profesor Sedeas, „dovolj. Kri, vešala, talci, pozabite vendar to. Sedaj se vendar znova odpira življenje pred vami. Poglejte!“ in pri tem je stegnil kvišku obe roki proti ozvezdju Vel. voza na nebu, „kako nadzemsko lepo je

vse to! In da pred vsem tem vaše sovrašтво ne bi umolknilo, vse vaše male, morda razumljive, pa kljub temu vendar preveč človeške misli in poželenja! Nekje in nekdo mora vendar enkrat začeti s tem, na kar čaka ves svet, začeti z ljubeznijo, spravo... s pozabo...“ Globoko ganotje ga je tako prevzelo, da ni mogel drugega kot umolkiniti.

Drugo jutro ga ni bilo več; pritisnil je oster mraz. V muki pešačenja s premrženimi rokami in nogami smo kmalu pozabili nanj. Toda ko so se začeli v daljavi pojavljati obrisi Dunaja... „Morda“, je zahteval Strohmeier in moral se je trdno nasloniti name, „morda pa da to kar je ta čudaki Sedi ponoči pridigal, utegne...“

Po nekaj letih sem ga znova srečal. Slučajno. Na Stefanovem trgu je hotel mimo mene. Bil je dobro negovan, obleka, ki jo je imel na sebi, je bila očitno ukrojena pri kaki solidni firmi. Hitro sem stopil za njim.

Kako je bilo v minulih časih na Radišah

(Po zapiskih L. P. priredil *)

Kako so prišle podgane preko Drave

V temni noči je nek neznanec potrkal na okno brodnikove hiše v Podgradu ter zahteval, da ga prepelje preko Drave. Ko je brodnik prišel iz izbe, je videl pred seboj drobnega možička s kapico na glavi. Po strmem klancu sta šla k brodu. Ko sta pa stopila nanj, se je pa nenadoma približala nepregledna truma podgan, ki so začele skakati na brod, da je bil ta kmalu polno ter se od teže skoraj potopil. Brodnika je objel grozen strah. Vendar je srečno priveslal na drugo stran. Najprej je stopil na suho tujec s čepico, za njim pa ves trop podgan. Na dnu pa je ležal svetel goldinar, plačilo za brodnikov trud.

Zakaj so radiški kmetje odklonili dobro ponudbo

Ko je bil razpuščen samostan v Vetrinju pri Celovcu, je prišla k Miklavcu v Tuče posebna komisija iz Celovca. Ponujala je tam zbranim kmetom iz radiških vasi (Lipica, Tuče, Verovce in Dvorec), da naj prevzamejo gozdove, ki so bili last razpuščenega vetrinjskega samostana. Vsakemu bi odmerili kolikor bi hotel, zato bi pa seveda kot lastnik moral plačevati za prevzeto površino tudi zemljiški davek. Tega so se pa radiški kmetje zbal in so si dejali: „Kaj bomo plačevali nove davke, za silo in potrebo imamo itak dovolj gozda.“ Ponudbo so odklonili in je nato ista komisija te gozdove ponudila kmetom iz celovške okolice in sicer iz Št. Petra, Št. Jakoba in Št. Ru-

„A, vi ste?“ je dejal, ko se je končno vendar megleno spomnil, kdo sem. „Novo življenje vam pa kar prija, kot vidim...!“ Na moje vprašanje kako mu gre, se je razhudil. Bilo je pač nekaj v preteklosti, zaradi česar je onemogočeno, vsaj za nekaj let, izvrševanje njegovega profesorskega poklica. „No, seveda, saj veste, kaj hočem reči,“ se je bridkostno nasmehnil. „Ampak, o tem bom napisal knjigo,“ je začel nenadoma rjoveti, „knjigo, ki bo vsemu svetu izpričala, kaj so mi storili! Vsemu svetu in v večni spomin...“ Jedva sem mogel držati korak z njim. „Dolga čakalna doba, preprečeno napredovanje...“

Tedaj se mi je nenadoma posvetilo. „Ali ni vendar treba, da vendar enkrat začnemo? Z ljubeznijo, s spravo, s pozabo...“

„Ali ste znorel?“ se je zviška zadril name, „kaj vam pa pade na misel? Pozabiti... pozabiti...“ Njegov posmehljivi grohot je prepil celo opoldanski hrup na štefanovem tgu, „Vi tiči, v vas sploh ni več mozga,“ je grmel, „v vas ni občutka časti, ne ognja in ne žara. Pozabiti, to kar so storili... meni.“ Pobesnel od jeze je stekel naprej.

perta ter drugih vasi. Ti pa so imeli le malo ali nič gozda, so zato ponudbo radi sprejeli in gozdovi bivšega vetrinjskega samostana v radiški okolici so povečini še zdaj last kmetov iz omenjenih krajev, ki so med tem že postali predmestja Celovca.

Radišani so se kmalu začeli kesati, da so gozdove v svoji neposredni bližini prepustili tujcem, posebno ko je sčasoma les dobival vedno boljše ceno in gozd večjo veljavo. Toda ves kes in obžalovanje nista nič pomagala, kajti gozdovi so bili za vselej izgubljeni.

Petje in pevci

Radišani so že od nekdaj radi prepevali, kot povsod po slovenskih vaseh. Poleg narodnih pesmi, ki so jih prejeli od svojih prednikov, pa so razni več ali manj nadarjeni pesniki ustvarjali še nove popevke, ki so se pogosto nanašale na kake ljudi, dogodke ali razmere na vasi.

Tako je v prvi polovici prejšnjega stoletja živel pri „Kajžlarju“ v Rutah nek grbast mož z ženo, ki je bila šivilja. On je zložil več pesmi, ki so jih potem Radišani radi prepevali. Vendar so danes vse, razen ene, že prešle v pozabo. Le najstarejši Radišani pa danes to edino pesem še pomnijo:

Jaz pa moja švila
grema vkupe na žehinje.
Švila pa po preda hila,
k' mene sramuje se.
Čas pa zad' pogleda
čej mož ta pukvasti gre.

Saj nisem pokuv kupu
pa tud' ta nič z roko žugov
ko je najina hošit upe šva
s'me ja do dor' vidurva,
da vzela boš pukvast'ga moža.

Podjetni tesar s pesniško žilico

Sredi preteklega stoletja je pa na mali kmetiji pri Hrebelniku v Medgorjah gospodaril kmet, ki je bil poleg tega tudi izurjen tesar in mizar in urar. Umrl je v visoki starosti leta 1890. Tako je izdeloval nove in popraviljal stare ure, mizaril nove kolovrate in polomljene popraviljal, delal mline, vodne žage in razno drugo za tedanji čas potrebno umetno orodje ter je zaradi svoje spretnosti bil znan daleč naokrog. On je menda za časa župnika Drobeža (bil na Radišah od 1876. do 1887. leta) izdelal novo okroglo streho na našem pogorelem stolpu, namesto prejšnje, ki je bila konicasta.

Pomagal je tudi pri obešanju novega velikega zvona, ki so ga bili naročili v Ljubljani. Po slovesni blagoslovitvi je Hrebelnik stopil na vrh ovenčanega zvona. Z eno roko držec se za vrv, a v drugi roki pa liter vina se je pustil dvigniti z zvonom vred visoko gor v zvonik. Krepki farani so vrteli debelo vreteno in nanj navijali močno vrv, na kateri je visel zvon, ki se je s Hrebelnikom počasi dvigal v zrak. Ko so zvon privlekli na njegovo mesto, je mojster Hrebelnik skupno z delavci spil liter vina, ki ga je bil prinesel s seboj, nato pa je vrgel prazno steklenico skozi zvonikovo lino v globino, rekoč: „Če se bo ta glaž zdrobil, se bo zvon tudi.“ — In ni se ne eden in ne drugi. Zvon je pobrala šele prva svetovna vojna.

Hrebelnik pa je bil tudi vesele narave in dober pevec. Stari ljudje pri nas pravijo, da je on zložil naslednjo kitico:

Use ta 'uštnie liete
so šle po Dravi,
ostavu ni kaj drugja
kak' pa rieve in težave.

Nek mlad fant v Rutah pa je večkrat zakrožil:

S'm pub'č Rutarjan
s'm tud' prav ustvarjan.
Roke, noge, srce imam
pa ljubiti znam.

V vasi Strančičah, od koder se s polj, travnikov pod vasjo lepo vidi na Celovec in na planine na zapadu, je prepeval mlad kmet:

Sem pa zliezu na črešnjico,
da s'm vidov C'lov'c na kelnarco,
k'mi usak četrtek jest' in pit' da,
zravn pa se tak drobnu smehlja,
k'me tud' rada vid' in rada 'ma.

(Dalje prihodnjič)

Dr. Franček Šegula:

25

Petdeset dni po Jutrovem

(Opis potovanja v Sveto deželo)

Nilu in njegovim zatvornicam se mora ves Egipt zahvaliti, da ima toliko rodovitne zemlje.

V Egiptu dežuje dvakrat na leto: jeseni in spomladi. Po deževju zaprejo katarakte Nilovih jezov. Le po potrebi spuščajo napokličeno vodo v globoke kanale. Kanali jo odvajajo v prostrane krnice in od tu jo spravljajo ob suši na polja.

Reka sama bi poleti ne imela vode, če bi ne zajezili ob deževju v Zgornjem Egiptu. Tako pa skozi vse leto počasi spuščajo vodo v strugo, ki preskrbuje z vodo ves Egipt.

Zato je vsa dežela prepletena s kanali. Kanali so veliki in manjši. Mnogi so celo plovni. Takoj za jezovi se cepijo od glavne struge in gredo več ali manj vzporedno z Nilom.

Kako pa spravljajo vodo iz kanalov na polja? V glavnem smo opazili štiri načine: 1) sesalka na motor, ki pa je prava redkost; 2) najobičajnejše sredstvo je vodni stroj, ki sestoji iz koles, cilindrov in velike verige, na kateri so pritrjene posode. Z vrtenjem verige se vrte tudi posode in prinašajo vodo iz globine v višino, kjer jo z obratom izpraznjujejo. Takšni vodni stroji so na živinski pogon. Z vlaka smo videli čisto bufale ali

kamele, ki so se sprehajali v krogu. Torej nekaj podobnega kakor naše mlatilnice na živinski pogon; 3) najdemo pa tudi manjše stroje na nožni ali ročni pogon, kakor naši vodnjaki; 4) pogosta je tudi sesalka, podobna tehtnici, ki jo gibljejo žene ali otroci; otroci se prav radi gugajo na njej, zraven pa opravljajo tako važno delo.

Nil pa ne napaja samo polj, ampak tudi ljudi in živali. Marsikdo se bo spomnil na črne zamorce ali pa celo na krokodile, ki se kopljejo v Nilu. Tedaj mu bo pač pošlo veselje, da bi rabil nilsko vodo za pijačo. Pa nič ne pomaga. Egipt nima studenčkov, hladnih in bistrih, kakor naša domovina. Vsako mesto ali vsak večji kraj ima svojo vodno napravo. Velike sesalke dvigajo vodo iz reke ali iz kanalov v visoke krnice. Od tam mora voda skozi cedilo. Po dolgi poti izgubi vso nesnago. Različne kemične snovi ji dajo še prijeten okus in ko je shlajena na 6 stopinj, ne zaostaja prav nič za našo studenčnico.

V Kairu stoji napis: „Kdor enkrat pije vodo iz Nila, jo bo še pil.“ Torej prav gotovo ne more biti slaba. Kdo bo pa mislil na krokodile in na zamorce, ko od vročine in žeje skoraj moči pojemajo!

Slovo od Aleksandrije

Kmalu po osmi uri zjutraj naslednjega dne smo se zahvalili oo. jezuitom v Kairu za gostoljubnost, ki so nam jo tako doigo

in tako širokogrudno izkazovali. Z brzovlakom smo se odpeljali v Aleksandrijo.

Aleksandrija ima bolj evropski značaj, zato se razvajeni in bolj Jutrovega željni tujci ne mudijo dolgo v njej. Vse hiti v Kairo in naprej v Luksor, Karnak...

Vendar ne smemo pozabiti, da je Aleksandrija mesto, ki nam je dalo grški prevod sv. pisma (Septuaginta) in je zibelka krščanskih visokih šol. Prvo krščansko vseučilišče je stalo v Aleksandriji.

Judje 3. stol. pred Kr. niso več razumeli hebrejskega jezika, v katerem so bile pisane njihove svete knjige. Zato so jih učenci aleksandrijske šole prevedli v grški jezik, ki je bil tedaj že tudi za Jude splošen občevalni jezik. Ta prevod je rabil morda Jezus Kristus sam, prav gotovo pa apostoli, posebno sv. Pavel. Isti prevod je vplival tudi na sv. Hieronima, ko je prevajal sv. pismo na latinski jezik. Marsikateri verski in nabožni izraz, ki je prišel v naš jezik iz sv. pisma, ima svoj izvor v aklesadrijskem prevodu sv. pisma. Tako n. pr.: amen, hozana, aleluja in še mnogi drugi izrazi.

V Aleksandriji je vzkliła prva krščanska bogoslovna veda in po zgledu poganske je nastala tudi krščanska modroslovna šola. Veliki možje so delovali v Aleksandriji: Origen, Atanazij, Ciril. Tudi sv. Katarina, mučenica aleksandrijska, ki se ni ustrašila najbolj učenih poganskih modroslovcev, je izšla iz te šole.

In danes ni več sledu o nekdanji znanstveni veličini Aleksandrije. Mohamedanski polmeseč je uničil vse. Kakor poročajo zgodovinarji, so šest mesecev kurili aleksandrijska kopaljšča s krščanskimi knjigami...

S takimi občutki smo zapuščali afriška tla, kjer smo v treh tednih videli in doživeli toliko lepega in novega.

Že nas je čakala v pristanišču lepa ladja „Esperia“, ki smo jo pred tremi tedni prav tukaj zapustili, da nas popelje v lepi Libanon, Švico na Jutrovem.

DRUGI DEL

Iz Aleksandrije v Bejrut

Popoldne ob treh smo se brez težav vkrkali in čez pol ure je ladja zapustila afriško pristanišče.

Kar odleglo nam je, ko smo se rešili vročega podnebnja. Tukaj na hladnem morju smo zopet lahko zadihali s polnimi pljuči. Od začetka je bilo morje malo razgibano, sčasoma pa je postalo popolnoma mirno. Srečno smo pluli vso noč proti Vzhodu.

Prijetna in hladna noč na morju nas je zopet poživila in okrepila. Škoda, da je bilo te prijetne vožnje tako hitro konec.

Komaj smo zjutraj odmaševali na naših nosilnih oltarjih v ladijskem salonu, že se nam je od daleč v jutranjem soncu bleščal naproti Bejrut. (Dalje)

Beljaško žeganje in razstava

V soboto, dne 14. 7. je bila otvoritev. Tisoči in tisoči gledalcev so tvorili špalir pisane obhodu narodnih noš iz krajev Koroške in Vzhodne Tirolske. Številne godbe na pihala so v svojih značilnih nošah igrali v sprevidu in kljub temu, da je vprav ob začetku mimohoda začel dež in trajal vse do konca, je bilo razpoloženje vseh veselo, dober znak za uspešnost letošnje beljaške prireditve.

Zvečer je bila slavnostna otvoritev, kjer sta govorila g. deželni glavar Wedenig in beljaški župan g. Timmerer in potem se je praznovalo dolgo v noč, katero je prekinil le sijajni ognjem, ki je mestu dal pravilno sliko Nešteto je bilo koncertnih, plesnih, folklornih in športnih prireditev v okviru beljaškega tedna, ki je trajal do vključno nedelje. V soboto so nastopile kot posebna privlačnost v okviru „dežele na treh mejnikih“ plesne in glasbene skupine iz Jugoslavije, Italije in Avstrije. Zadnja dva dneva sta bila tudi višek letošnjih prireditev.

Vredno si je bilo tudi ogledati industrijsko, obrtniško in razne strokovne razstave, ki so bile dnevno v obsežnih lopah velikega razstavišča. Posebno pozornost zaslužijo domača trvdka, kakor n. pr. Wiegele, po rodu iz Zilje, s svojimi poljedelskimi stroji, kakor traktorji, mlatilnicami, žetvenimi stroji itd. Traktor je danes kmečkemu gospodarju prav tako potreben kot delovnemu človeku motorno kolo ali avto. Wiegele ima zastopstvo Steyr traktorjev vseh velikosti.

Nekatere manufakturne trvdke pa niso razstavile direktno na razstavišču, temveč so, kot n. pr. Dietmar Warmuth, za to pri-

liko znižale cene svojim blagovnim predmetom ter tako posredno vzbudile zanimanje podeželja tudi za beljaški teden.

Eno najokusnejših izložb na sejmu je priredila trvdka Fercher-Möbel iz Beljaka, ki je razstavila po eno spalnico, jedilnico in kuhinjo po res izredno nizkih in skoraj brezkonkurenčnih cenah. Lepota pohištva in kvaliteta izdelave je nad vsako

Za rešitev gradu Strassburg

„Dela za rešitev tega, kar je še ostalo od gradu Strassburga, nekdanjega sedeža krških škofov od leta 1147 pa do srede 17. stoletja se bodo nemudoma začela,“ je g. Pluder, predsednik društva „Prijateljev Strassburga“ izjavil novinarjem, ki so se bili zbrali na povabilo deželnega tiskovnega urada na gozdnatem griču, na katerem stojijo mogočne razvaline, ki so nekoč videle lepše življenje.

Dela so v toliko nujna, ker razpadajoči severni del, ki se dviga na strmi pečini nad tem ljubkim mestecem krške doline, grozi, da zgrmi v dolino ter pokoplje pod seboj ljudi in hiše.

Občina Strassburg je že prispevala 30.000 šil. a industrijalca brata Neuner sta primaknila še nadaljnjih 20.000. Razvalino si je ogledal tudi strokovnjak prof. Engelhart s Tehniške visoke šole na Dunaju, ki je ugotovil, da sedanje stanje gradu upravičuje vsaj delno restavracijo. Deželni konservator dr. Hartwagner, ki se že več let bavi s vprašanjem strassburškega gradu, pa je poudaril, da bo z ozirom na grozno nevarnost itak treba nekaj ukreniti in bi takojšnje podrtje nevarnih objektov ter odvoz materiala stalo prav toliko ali še več, kot restavriranje na licu mesta, s to razliko, da bi bil tako rešen eden izmed najbolj zanimivih spomenikov koroške domače zgodovine. Povrh tega bi pa bil privlačna točka za turiste, ki vsako leto v vedno

kritiko. Omenjeno trvdko moramo ponovno našim ljudem predvsem iz Roža in Zilje, pa tudi povsod, toplo priporočati.

Jasno je, da je bilo na beljaškem sejmu tudi za zabavo dobro preskrbljeno. Ves dan in v noč je igrala godba na pihala, so se vrstile športne prireditve, ki so imele mnogo gledalcev in nad vsem tem pa je krožilo letalo-helikopter, ki za razmeroma majhen denar nudi potniku krasen razgled po mestu, koroških jezerih tja do Karavank in Julijskih Alp.

večjem številu obiskujejo bližnje, že svetovno znano, stolnico v Krki. Na obnovljenem Strassburgu bi tudi uredili restavracijo, ki bi obiskovalcem nudila zaželjena okrepčila.

Predsednik Zgodovinskega društva, dvorni svetnik dr. Göllers je v kratkih a jedrnatih besedah orisal zgodovino gradu, ki ga je začel zidati krški škof Roman I. leta 1147. Njegovi nasledniki so ga povečali in okrasili s pomembnimi umetniškimi deli, kot znamenito strassburško preprogo, ki se sedaj nahaja na Dunaju.

Požari, vojske in potresi tudi Strassburgu niso prizanesli, vendar je iz vseh nesreč vedno vstal še večji in lepši. Njegova pot navzdol pa se je začela leta 1780, ko so se krški škofje preselili v novozgrajeni dvorec v dolini (Zwischenwässern) in kmalu nato v Celovec.

Pred dobrimi 100 leti je požar uničil streho, ki je bila potem le zasilno popravljena in odtlej je zob časa neusmiljeno glodal zidovje, dokler ni razvalina zašla v sedanje žalostno stanje.

Predstojnik deželnega urada za tujski promet prof. Reimann je na licu mesta ugotovil tujsko prometno pomembnost gradu.

Škofijski ordinariat, ki je lastnik gradu je zagotovil pomoč v obliki lesa in delovnih sil, ki bodo takoj začele s popravili strehe, a za dolončno rešitev bo pa potrebno širše sodelovanje javnosti ter pomoč dežele in zveze.

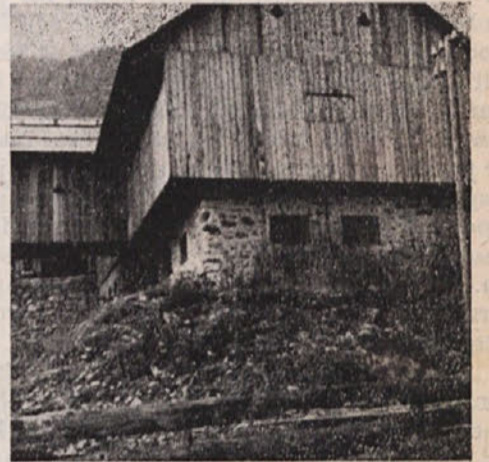
Dober odgovor

Hlapec Luka je padel z lestve ter si zlomil nogo. „No, zdaj pa dolgo ne boš za nobeno rabo,“ se je gospodar vnejevoljil. „Da si le mogel pasti tako neumno!“ — „Veste, v zraku še ni nihče obvisel,“ mu je odgovoril Luka.

VARNOSTNI UKREPI

Tudi tako se še gradi na večjih krajih. Sosed bi se rad ubranil nesreč, drugi pa izrabi človeško potrpežljivost na račun varnosti svojega nasprotnika. Graditi hiše, kakor nam kaže gornja slika, je nesmiselno, ker v slučaju požara lahko pogori oboje poslopj, ne glede na to, da je vse stisnjeno in premalo prostora.

Leseni zgornji del poslopja s podstrešjem nad hlevom otežkoči v slučaju požara vsako reševanje živine, predvsem, če ima hlev samo ena vrata. V kolikor je gospodarsko gledano ta gradbeni projekt tudi praktičen in poceni od drugega, tako je ob času kakoršnekolik požarne nesreče toliko bolj neprijetno in se navadno vse uniči.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 29. 7.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 30. 7.: 14.00 Poročila, objave. Ura pesmi. Pesmi Mihaela Glink in R. Smetane poje tenorist Dušan Pertot. Pri klavirju Mira Pehani. — 18.45 Za našo vas. — TOREK, 31. 7.: 14.00 Poročila, objave. Zdravniški vedež: Tifus. — SREDA, 1. 8.: 14.00 Poročila, objave. Moja kosa je križavna. Delo je pesem. — 18.45 Za ženo in družino. — ČETRTEK, 2. 8.: 14.00 Poročila, objave. Slovenske narodne pesmi. — PETEK, 3. 8.: 14.00 Poročila, objave. Trdi orehi. 18.45 Za delopust. — SOBOTA, 4. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 18.30 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi. — NEDELJA, 5. 8.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

KTM — Grand Tourist, 125 ccm
dobite takoj iz skladišča pri KTM zastop.
AUG. KASAN, Celovec
Obratovalnica in popravila v lastni delavnici
Tudi zastopstvo GOGOMOBIL-ov

4 Vorteile:

1. Riesenauswahl - über 100 Ausstattungen
2. Die besten und billigsten Möbel Österreichs. Hartholzschlafzimmer von S 4400
3. Ratenzahlung ohne Aufschlag, ohne Zinsen
4. Zustellung frei Haus mit eigenem Spezialauto

GRÖSSTE AUSWAHL IN:
Polstermöbeln, Teppichen, Matratzen; Vorhangstoffe zu sehr mäßigen Preisen

„DAS HAUS DER GUTEN MÖBEL“

KARL STADLER
KLAGENFURT / THEATERGASSE 4
SW - MÖBEL - VERKAUFSSTELLE
Beratung durch eigenen Architekten!

MALI OGLASI

VSAKA BESEDA STANE 1.10 S (IN 10% DAVKA)

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec št. 43-58).

Osi za avtomobile, železna platišča (Felgen), obroče, vzmeti za vprežne vozove in priklopnike dobite poceni pri AUTOVERWERTUNG Schrottertrieb RUMWOLF, Klagenfurt, Flatschacher Strasse 18

Črke za portal pri Jenoch, Tudi Neon-razsvetljava, Klagenfurt, Herregasse 14.

Za pomlad kupite blago in perilo dobro in po nizki ceni pri STOFFSCHWEMME, Klagenfurt.

NAPRODAJ
KLAVIRJE, HARMONIJE, NOVE IN RABLJENE dobite najbolje vsak čas, kakor tudi pohištvo, oblaženo pohištvo, žimnice, prešite **FRANZ KREUZER'S** Wtw. Celovec-Klagenfurt, Kardinalpl. 1

Potni kovčki, ženske torbice, denarnice in drugi usnjeni izdelki, narhbniki v strokovni trgovini VEIT MÜHLBACHER, Klagenfurt, Rai-

nerhof. Trvdka je odlikovana z mestnim grbom.

NAPRODAJ

Harmonij v kovčku (Kofferharmonium) nov, moderen z lepimi glasovi je poceni naprodaj. Kdor se za to zanima, naj takoj piše na LINDENFELSER, Wien, Maria Enzensdorf-Siedlungs Strasse 18.

INGSTE WERKE, Klagenfurt, 10. Oktober-Strasse 4. Električne stvari motorje, ves inštalacijski material, stroje za kuhinje, umivalne stroje. Izdelek Graz Wernsdorf.

Pletilne stroje: Knittax M2 in Rapidex dobite poceni pri ELEKTRO-ECK Ing. H. Senkowitzsch, Klagenfurt, Alter Platz 28, telefon 31-11.

IŠCEM SLUŽBO

Brusač za žagarsko industrijo, samostojna moč z dolgo prakso (v Avstriji 11 let), želi spremeniti

službo. Ponudbe do 15. avgusta na „Naš tednik“ pod značko „vesten katoličan“.

ZENITEV

Pošten fant, srednjih let, domačin, želi spoznati ugledno katoliško dekle iz podeželja, stara do 32 let. Naslov dobite na upravi lista pod značko „Pošten“.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT STADTTHEATER

20.—26. 7.: „Der scharlachrote Rock“
27. 7. — 2. 8.: Cinemascope barvni film: „Ein neuer Stern am Himmel“

PRECHTL

27. in 28. 7.: „Die doppelten Lottchen“
29. in 30. 7.: „Fanfahren der Liebe“
31. 6. in 1. 8.: „Grün ist die Heide“
2. 8.: „Der erste Kuss“

VOLKSKINO

27.—30. 7.: „Rosen im Herbst“, (ni za mladino)

PLIBERK

28. 7. ob 20. uri in 29. 7. ob 17.30 in 20. uri: „Die heilige Lüge“ (ni za mladino)